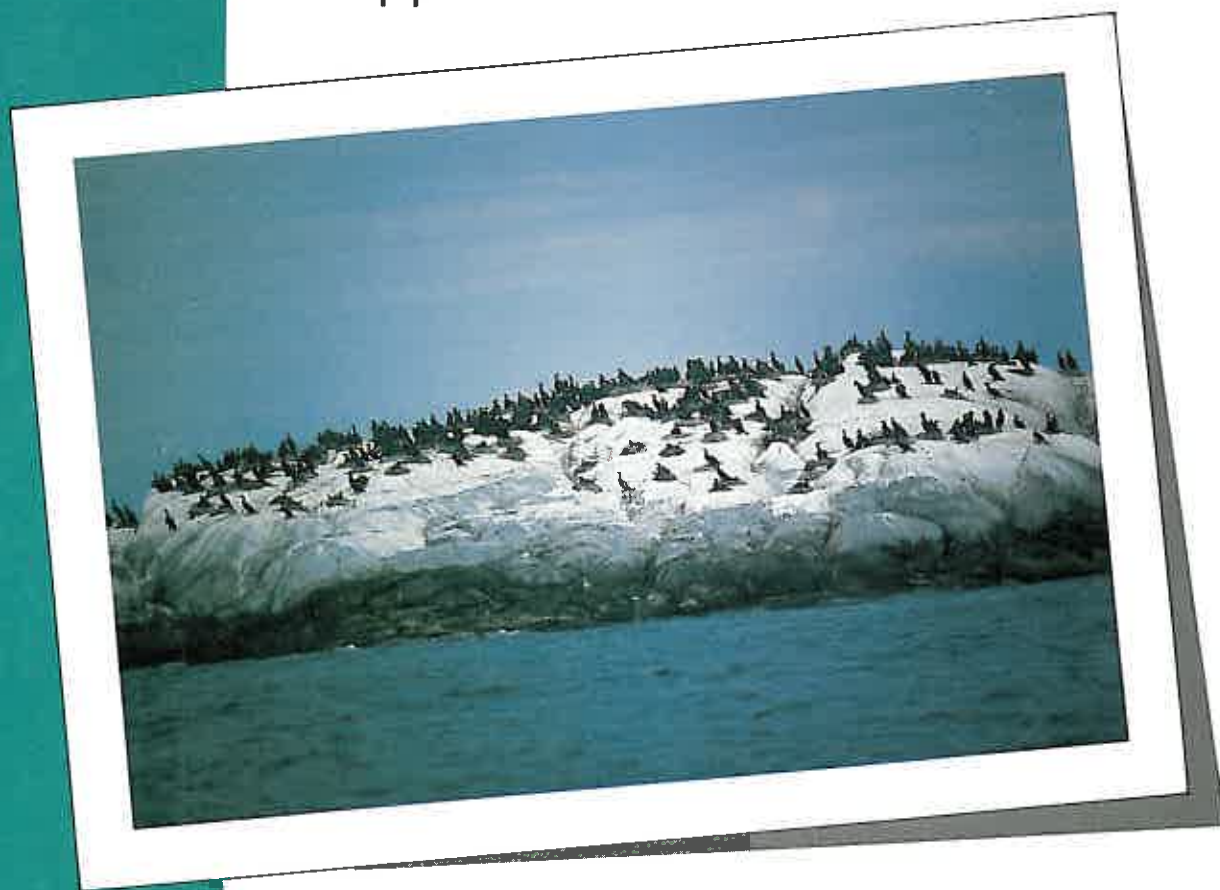

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Utkast til verneplan for sjøfugl
i Sør-Trøndelag fylke

Rapport nr. 5 – 1992

Miljøvern avdelingen

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag
Miljøvernavdelingen
Statens hus
7005 Trondheim
Tlf. (07) 94 90 11 Telefax (07) 94 93 50

Rapport

Nr. 5-1992

<u>TITTEL</u>	<u>DATO</u>
Utkast til verneplan for sjøfugl i Sør-Trøndelag fylke.	05.09.1992
<u>FORFATTER/SAKSBEHANDLER</u>	<u>ANTALL SIDER</u>
Georg Bangjord & Aage Tørris Ekker	72
<u>ANSVARLIG SIGNATUR</u>	<u>OPPLAG</u>
 Terje Klock	600
<u>EKSTRAKT</u>	
Utkast til verneplan for sjøfugl er et ledd i Miljøvern-departementets arbeid med å ivareta sjøfuglbestandene langs kysten. Planen omfatter de viktigste lokalitetene for hekkende sjøfugl (sjøfugl kolonier) i Sør-Trøndelag som fra før ikke er underlagt noen form for vern. Av 33 vurderte sjøfuglkolonier, har 20 lokaliteter en slik kvalitetsmessig betydning i internasjonal, nasjonal og/eller regional sammenheng at det er ønskelig med vernetiltak etter naturvernloven. Grunnlagsdataene stammer fra feltundersøkelser utført av miljøvernavdelingen 1981, 82, 91 og 92, samt opplysninger fra sjøfuglkartverket ved NINA.	

STIKKORD (max 5)

KEYWORDS (max 5)

verneplan
sjøfugl
Sør-Trøndelag
forskrifter

protected areas
seabird
Sør-Trøndelag county
provisions

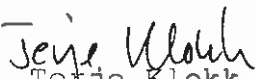
FORORD

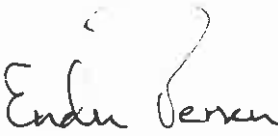
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, miljøvernavdelingen legger med dette fram utkast til verneplan for sjøfugl i Sør-Trøndelag. Planen er et ledd i Miljøverndepartementets arbeid med å ivareta sjøfuglbestandene langs kysten.

Planutkastet bygger på feltundersøkelser sommeren 1981,-82,-91 og vår -92, samt opplysninger fra sjøfuglbasen ved Norsk Institutt for Naturforskning (NINA).

Planen tar først og fremst sikte på å verne de viktigste hekkelokalitetene for sjøfugl i fylket. Tilsammen er 33 lokaliteter vurdert, av disse blir 20 foreslått vernet i denne planen.

Naturverninspektør Aage Tørris Ekker og naturvernkonsulent Georg Bangjord ved miljøvernavdelingen hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, har stått ansvarlig for feltarbeidet og utforming av verneplanutkastet.

Terje Klokke
Fylkesmiljøvernssjef

Endre Persen

INNHOOLD

	Side:
INNLEDNING.....	4
SJØFUGLENE OG DERES BETYDNING FOR MILJØET LANGS KYSTEN....	5
HEKKENDE SJØFUGL I SØR-TRØNDELAG.....	6
REGISTRERING AV SJØFUGLKLONIER.....	10
VURDERING AV SJØFUGLENE VERNEVERDI.....	17
VERNEPLAN FOR SJØFUGL I SØR-TRØNDELAG.....	21
BESKRIVELSE AV LOKALITETENE SOM FORESLÅS VERNET.....	23
1. Gardsholmen, Hemne kommune.....	23
2. Litlnerdøya, Hemne kommune.....	25
3. Soløya, Hemne kommune.....	27
4. Sauholmen, Snillfjord kommune.....	29
5. Ystholmen, Snillfjord kommune.....	31
6. Hilbåskjæra, Frøya kommune.....	33
7. Vasskjæret og Vassholmen, Frøya kommune.....	35
8. To-skjæret, Frøya kommune.....	37
9. Hågjælan, Frøya kommune.....	39
10. Flesagalten, Rissa kommune.....	41
11. Harøya vest, Rissa kommune.....	43
12. Furuøya, Rissa kommune.....	45
13. Bjugnholmen, Bjugn kommune.....	47
14. Melstein/Anstein, Bjugn kommune.....	49
15. Måøyen, Roan kommune.....	52
16. Store Drevflesa, Roan kommune.....	54
17. Buholman, Osen kommune.....	56
18. Sveøya, Osen kommune.....	58
19. Flatholman, Malvik kommune.....	60
20. Grøtøya, Trondheim kommune.....	62
SAKSBEHANDLING OG FORVALTNING.....	64
ØKONOMISK ERSTATNING	66
FORSLAG TIL VERNEBESTEMMELSER.....	67
UTKAST TIL FREDNINGSBESTEMMELSENE FOR DE FORESLÅTTE SJØFUGLRESERVATENE.....	69
LITTERATUR.....	72

INNLEDNING

Miljøverndepartementet har bestemt at alle kystfylker skal utarbeide en verneplan for sjøfugl innen 1995. Planen har som hovedhensikt å ivareta hekkeplassene for kolonihekkende sjøfugl. I de senere år har bruk av kystområdene til ferie- og fritidsformål medført økt forstyrrelse på hekkeplassene for disse artene.

I tillegg til økende forstyrrelser pga. menneskelige aktiviteter, er bl.a. endring i næringstilgangen, forurensning (oljesøl og forgiftning), minkens etablering i norsk fauna og andre faktorer (f.eks. tekniske inngrep) med på å ødelegge livsgrunnlaget og hekkeområdene for sjøfuglene. Dette medfører økt behov for vern og bedre forvaltning av sjøfuglene og deres leveområder.

Denne planen omfatter de viktigste konsentrasjonene av hekkende sjøfugl i Sør-Trøndelag som ikke allerede er underlagt noen form for vern.

Noen av de viktigste hekkeområdene for sjøfugl på kysten av Sør-Trøndelag er allerede vernet i en eller annen form. Dette gjelder verneområdene Froan og Været i Frøya og Bjugn kommuner, samt fyrstasjoner med fuglelivsfredning og flere kystnære våtmarksreservater som ble vernet i forbindelse med verneplan for våtmark i 1983. De eksisterende verneområdene og den foreliggende verneplanen for sjøfugl, vil til sammen medføre at de viktigste hekkeområdene for sjøfugl i Sør-Trøndelag fylke blir sikret.

SJØFUGLENE OG DERES BETYDNING FOR MILJØET LANGS KYSTEN

I tidligere tider ble de ulike sjøfuglartene utnyttet på forskjellig vis. Egg og kjøtt fra sjøfuglene utgjorde et viktig kosttilskudd, og innsamling av dun var av vesentlig økonomisk betydning for kystbefolkningen. Den viktigste sjøfuglarten i økonomisk sammenheng var uten tvil ærfuglen. Den ble først og fremst utnyttet som dunprodusent, men også eggene ble sanket. Langs kysten av Sør-Trøndelag fantes mange egg og dunvær, hvor ærfuglen ble stelt som "husdyr". Diverse utforminger av såkalte "ea-hus" ble laget for å beskytte rugende ærfugl mot gråmåke, svarbak og havørn. Det kan f.eks. nevnes at årlig hekket mellom 700 og 900 par ærfugl på Måøyværet i Roan og over 100 par på Nordbuan i Froan, mens områdene aktivt ble utnyttet i egg og dunvær sammenheng fram til tidlig på dette århundre. Dun fra ærfugl (edderdun) er utnyttet "gjennom alle tider". Edderdun var blant Hålogalendingen Ottars innkrevde skattevarer under hans Bjarmelandsferd omkring år 890 (Suul 1992). Etter at minken fikk fotfeste de aller fleste steder langs kysten utover 1960-tallet, har hekkestrukturen (reirplassering og reirtetthet) endret seg betydelig og ærfuglbestanden har gått kraftig tilbake på egg- og dunværene. Minkens etablering i kystområdene fikk en umiddelbar sterk negativ virkning på hekkende sjøfugl. Større sjøfuglkolonier ble helt eller delevis utradert. Nå ser det ut til at forholdene har stabilisert seg og sjøfuglene har i stor grad tilpasset seg nye hekkeområder, hvor de i større grad unngår predasjon¹⁾ fra mink. Det er svært viktig å verne om de få områdene hvor det fremdeles ikke finnes mink, slik at en sikrer det opprinnelige hekkestruktur-bilde som eksisterte langs hele kysten før minken etablerte seg. Likeledes er de minkfrie områdene viktige produksjonsområder for sjøfugl som kan forsyne andre deler av kysten.

Måkefuglene ble utnyttet ved sanking av egg- og "skårunger" (måkeunger). På de steder langs kysten hvor storskarven hekket, ble nesten flyvedyktige skarvunger sanket for kjøttet sin del.

Situasjonen langs kysten er nå forandret. Den fastboende befolkningen på kysten har avtatt, samtidig som næringsstrukturen i samfunnet har gjennomgått betydelige endringer. Fritid og bedre økonomi blant folk flest, gjør at også kystområdene blir brukt som feriemål og rekreasjonsområder i økende omfang.

Fuglelivet langs kysten er en viktig del av kystmiljøet og en kilde til forståelse av naturen, samt økt naturopplevelse i ferie- og fritidssammenheng. Arbeidet med en verneplan for sjøfugl blir derfor ikke bare et spørsmål om vernetiltak for fuglenes skyld, men også i høy grad en innsats for å bevare de helhetlige naturkvalitetene i kystnaturen som grunnlag for naturopplevelser og rekreasjon.

1) Predasjon omfatter søk, nedlegging og dreping av byttedyr.

HEKKENDE SJØFUGL I SØR-TRØNDELAG

Vanligvis blir begrepet sjøfugl benyttet ovenfor de fuglearter og grupper som i vesentlige deler av året henter næring og/eller hekker i marine områder. De viktigste sjøfuglgruppene er skarv, marine ender, måkefugl og alkefugl. I tillegg til disse er smålom, gråhegre, grågås og noen vadere tatt med i begrepet sjøfugl i denne sammenhengen.

Kort omtale av de viktigste sjøfuglene i Sør-Trøndelag:

Smålom

Hekker fåtallig, men regelmessig fortrinnsvis i mindre ferskvann på øyer langs kysten. Føden hentes hovedsaklig i sjøen. Trolig hekker omkring 40 par i marine omgivelser i Sør-Trøndelag.

Storskarv

I Sør-Trøndelag har storskarven sitt viktigste hekkeområde i Froan, hvor bestanden har ligget på omkring 2500 par i perioden 1986-90. Foruten i Froan hekker storskarven på to skjær i Melstein/Ansteinområdet og på fire skjær vest av Sula i Frøya kommune. Koloniene vest av Sula er landets sørligste hekkeplass for arten. En tendens til generell økning i hekkebestanden har vært gjeldene i senere år og totalt hekket 4565 par storskarv i Sør-Trøndelag i 1992 (Nils Røv, NINA, pers. medd. tab. 1). Dette utgjør over 30% av hekkebestanden i Norge.

Tabell: 1. Antall hekkende par storskarv i Sør-Trøndelag i perioden 1986-1992 (Nils Røv, NINA pers. medd.).

Sted:	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992
Froan	2570	1655	2522	2482	2438	3237	2955
Melstein	320	391	409	452	466	540	496
Frøya, vest	682	489	363	558	735	896	1114
Totalt	3572	2535	3294	3492	3609	4675	4565

Toppskarv

Nesten all hekkende toppskarv i Sør-Trøndelag befinner seg i Froan, hvor hekkebestanden har ligget i underkant av 1000 par de siste 15-20 årene (Røv 1990). Foruten i Froan hekker toppskarven på 3 lokaliteter på Allmenningen og Værøya i Roan, med til sammen omkring 20 par.

Gråhegre

Hekker stort sett i kolonier hvor 5-15 par er vanlig (ofte i plantefelt av fortrinnsvis bergfuru eller sitkagran i kystregionen og gran i indre strøk). Den totale hekkebestand i kystnære områder av Sør-Trøndelag ligger trolig mellom 200-400 par. En betydelig bestandsnedgang inntraff vinteren 1986-87, hvor mye snø og streng kulde medførte høy dødlighet. Bestanden har i ettertid tatt seg opp igjen. Flere gråhegrekolonier er blitt utsatt for ødeleggelser bl.a. pga. konflikt med oppdrettsnæringen og skogdød som følge av overgjødsling på hekkeplassene.

Grågås

Vanlig hekefugl langs ytre del av kysten. Hekkebestanden har i de siste 20 år økt betydelig i antall og omfang. I Froan ble hekkebestanden anslått til mellom 350 og 450 par (Follestad 1985). Frøya kommune er med sine 500-600 hekkende par, klart den viktigste "grågås-kommunen" i fylket. Sannsynligvis er den totale hekkebestand i Sør-Trøndelag over 1000 par.

Erfulg

Vanlig hekefugl langs hele kysten av Sør-Trøndelag. Det største "sammenhengende" hekkeområdet er Froan, hvor omkring 2600 par hekker. Den totale hekkebestand i Sør-Trøndelag ligger på omkring 9500 par (Lorentsen 1986).

Siland

Hekker fåtallig og spredt langs hele kysten. Trolig hekker mellom 100-200 par i marine områder i fylket.

Tjeld

Den vanligste hekkende vadefuglart på Trøndelagskysten. Bestandstall finnes ikke, men høyst sannsynlig hekker over 2000 par i fylket.

Rødstilk

Hekker fåtallig langs hele kysten. Er først og fremst knyttet til dammer, poller og andre gruntvannsområder.

Steinvender

Regelmessig hekefugl på øyer og holmer først og fremst i ytre kyststrøk. Arten hekker også i indre kyststrøk, men betydelig mer fåtallig, f.eks. på holmer i Stjørnfjorden og Hemnefjorden. Hekkebestanden ble beregnet til maksimalt 185 par (Lorentsen 1986). Sannsynligvis er antall hekkende par noe høyere (mellom 200 og 300 par).

Hettemåke

Fåtallig og sporadisk hekkende i ytre kyststrøk. Er registrert hekkende på Tarva, Storfosna, flere steder ved strandsonen på Ørlandet og to steder i Stjørnfjorden. Den totale hekkebestand i ytre kyststrøk var under 100 par i 1991. Fylkets største koloni ligger på Storøra i Gaulosen, hvor 1300 par hekket i 1992 (Ø. Størkersen pers. medd.). Ellers hekket i underkant av 100 par både ved Flatholman i Malvik og på Grøtøya i Trondheim i 1992.

Gråmåke

Vanlig hekkefugl langs hele kysten av Sør-Trøndelag, fortrinnsvis i "midtre"-kyststrøk. Bestanden er beregnet til ca. 2700 par (Lorentsen 1986).

Sildemåke

Finnes i flere underarter i Norge. Underarten *Larus fuscus fuscus*, nordlig sildemåke er den sjøfuglart på Trøndelagskysten som har gått mest tilbake i antall de siste 30 år. Eksempelvis anslo Barth (1954) hekkebestanden på Tarva til ca. 2000 par, mens Sandvik (1983) fant ca. 100 par. Det er vist i senere år at svært få av fuglene deltar i hekkingen. Dette skyldes først og fremst næringssvikt. Hekkebestanden i Sør-Trøndelag ble beregnet til 550 par i 1986 (Lorentsen 1986). I 1991 hekket maksimalt 110 par og kun noen meget få fikk fram unger. Ett betydelig innslag av underarten *L.f.intermedius*, sørlig-sildemåke (utbredt i hovedsak på sørlandet og vestlandet) ble observert i koloniene i 1991.

Svartbak

Vanlig hekkefugl langs hele kysten av Sør-Trøndelag, fortrinnsvis i ytre kyststrøk. Hekkebestanden er beregnet til ca. 2400 par (Lorentsen 1986).

Krykkje

To større kolonier fantes tidligere i Sør-Trøndelag, henholdsvis på Halten i Froan og Buholmråsa i Osen. På Halten hekket ca. 1700 par på midten av 1970-tallet. Hekkebestanden har gått kraftig tilbake de senere år, og i 1991 gjorde bare 84 par hekkeforsøk. På Buholmråsa i Osen hekket ca. 45 par i 1985 (Lorentsen 1986). Krykkjene har vært borte fra Buholmråsa siden sist på 1980-tallet. På Store Drevflesa i Roan, hekket omkring 35 par i 1973. Året etter hekket ingen (Jon Suul pers. medd.).

Rødnebbterne og makrellterne

Vanlige hekkefugler langs hele kysten av Sør-Trøndelag. Rødnebbterna dominerer klart i antall. Artsfordelingen er omkring 95% rødnebbterne og 5% makrellterne på Trøndelagskysten. Hekkebestanden er beregnet til ca. 5800 par rødnebbterne og ca. 270 par makrellterne i marine områder av Sør-Trøndelag (Lorentsen 1986). Hekkebestanden kan variere kraftig fra år til år og hekkingen kan skje på forskjellige lokaliteter de forskjellige år. Makrellterna dominerer i indre fjordstrøk, samt ved vann og vassdrag.

Lunde

To kolonier finnes i Sør-Trøndelag, henholdsvis Saløyan og Halten i Froan, Frøya kommune. Ca. 20-25 par hekket i Saløyan på midten av 1950-tallet (Lorentsen 1986). Kolonien er fremdeles inntakt pr. 1990, uten at antall hekkende par er kjent. På Halten begynte de første lundene og vise seg i 1984, og i 1990 ble omkring 40 ind. sett på det meste (Larsen 1990). På Halten hekker lundene i moloen.

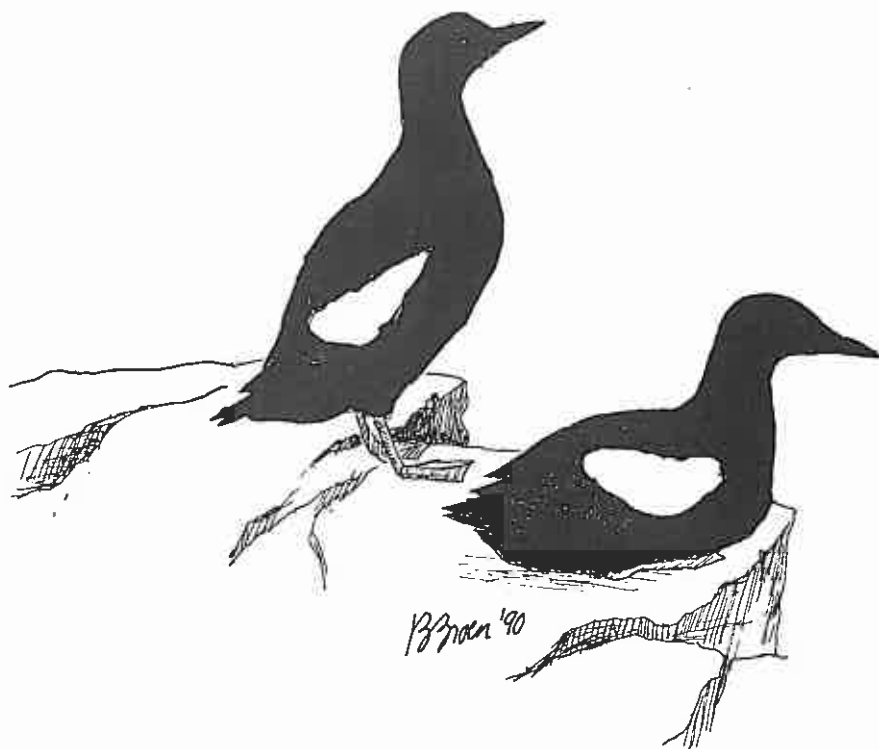
Teiste

Hekker spredt langs hele Trøndelagskysten, fortrinnsvis i ytre strøk. Bestanden har gått kraftig tilbake etter at minken har etablert seg langs kysten. Froan i Frøya kommune er det klart viktigste hekkeområdet for teiste i Sør-Trøndelag, hvor omkring 6000 ind. ble talt våren 1988 (Lorentsen og Larsen 1988, tab. 2).

Tabell 2. Teistetelling i de viktigste teisteområdene i Bjugn og Frøya kommuner i mai 1988 (Lorentsen og Larsen 1988).

Sted:	Tarva	Været	Tristein	Melstein/ Anstein	Froan	Totalt:
Antall ind.:	187	202	10	143	5994	6536

I tillegg til nevnte steder er Kya og Homlingsvær i Frøya kommune et viktig hekkeområde for teiste. Antagelig hekker mellom 3500-4500 par i fylket. De viktigste koloniene ligger i Froan, hvor Kunna og Halten er de største.

REGISTRERING AV SJØFUGLKOLONIER

Registreringer av hekkende sjøfugl foregår etter forskjellige metoder, alt etter hvilken art/gruppe som skal kartlegges. Hver av metodene har sine feilkilder som ikke vil bli behandlet inngående her. I korte trekk kan registreringsmetodene opplistes som følger:

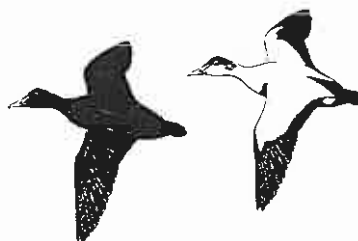
- Ved registrering av ærfugl og storskarv, vil flytelling være mest egnet. Hannene av ærfugl telles i tidlig i hekkeperioden og storskarvkoloniene fotograferes, slik at reirene kan telles på foto.
- Ved registrering av "hvitfugl" (måker og terner), vil "avstandstelling" fra bakkenivå tidlig i hekkeperioden være godt egnet.
- Registrering av vadefugl skjer best ved befaring av lokaliteten.
- Ved registrering av lunde og teiste vil individtelling ved hekkeplassene tidlig i hekketiden være egnet.

Feltarbeidet i 1991 foregikk i juni og det ble foretatt ett enkelt besøk ved hver av de aktuelle lokalitetene (se tabell 5, side 14-16). Dette gjør at resultatene ikke blir optimale. Det er derfor, så langt det er mulig, brukt tidligere registreringer der årets registreringer ikke var tilfredsstillende.

Registreringene ble konsentrert om kolonihekkende måker og terner, men andre sjøfugl ble også registrert så langt det var mulig. Det ble i svært liten grad foretatt tellinger i form av bakkebefaring og reirtelling i koloniene. Tellingene av sjøfugl foregikk hovedsaklig på avstand. I praksis foregår dette ved å telle med kikkert eller teleskop fra båt eller fra en nabøøy. Dette medfører en rekke feilkilder, bl.a. vil hekkende grågås, ærfugl, vadefugl og spurvefugl klart bli underestimert. Målet er ikke å oppnå helt eksakt antall hekkende fugl ved hver av koloniene, men å gi et tilnærmet og sammenlignbart uttrykk for størrelsesorden på måke- og ternekoloniene på de ulike øyene. I tillegg kommer andre sjøfugl (eksempelvis grågås, ærfugl, teiste og steinvender) som i minst like stor grad er med i vurderingsgrunnlaget av lokaliteten. Forekomstene av slike arter er spesielt anført i materialet, slik at hensyn til disse er kommet med ved sluttvurderingen av de enkelte lokalitetene. Erfaringer fra tidligere undersøkelser viser at store kolonier av måkefugl, også kan være viktige hekkeplasser for mer fåtallige forekommende arter. Dette gjelder bl.a. ærfugl som oppnår beskyttelse i svartbak- og gråmåkekolonier. Dvs. at måkekolonier ikke trenger å ha kvaliteter nok til at vern er aktuelt, men pga. andre arter som også knyttes til kolonien, kan den samlede verdi bli stor nok til at vern kan være aktuelt.

Tabell 3. Antall hekkende par sjøfugl ved de foreslåtte verneområdene under befaringen i juni 1991. Lokalitetsnummrene viser til tabell 8, side 21. + - arten hekker, uten at antall hekkende par er undersøkt. ++ - et betydelig antall hekker.

Lokalitetsnr.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Storskarv						390	81	303	122	
Gråhegre	3									
Grågås			3+							
Kanadagås										
Ærfugl	+	+	+	++	+					+
Siland		1		1						1
Tjeld	2	4	5	2	5					3
Vipe					1					
Storspove		1								
Rødstilk				1	1					
Fiskemåke	9	65	12	40	3		3			35
Hettemåke										15
Gråmåke		1	120		45		30			
Svartbak	1		6	1			100			7
Makrellterne				1						
Rødnebbterne	50	20	10		2		30			
Terne (blanding)										35
Teiste							+			
Totalt	65+	92+	156+	46+	57+	390	244+	303	122	96+

Fortsettelse tabell 3. Antall hekkende par sjøfugl ved de foreslåtte verneområdene under befaringen i juni 1991. Lokalisetsnummrene viser til tabell 8, side 21. Resultatene fra lokalitet 19 er fra mai 1992. + - arten hekker, uten at antall hekkende par er undersøkt. ++ - et betydelig antall hekker.

Lokalitetsnr.	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Smålom					1			1		
Storskarv				540						
Grågåås				+	20	2	+	+		
Ærfugl	+	++	55+	200	10	+	+	++	15	
Siland			1		2					
Tjeld	4	3	30	10+	16+	2	2	4+	1	1
Vipe										
Sandlo									1	
Enkeltbekkasin					2+					
Storspove	1				2+					
Rødstilk					2+					
Steinvender				2+	4+					
Tyvjo				2+	4+		1			
Fiskemåke	60	2	65	15					80	2
Hettemåke	20								80	80
Sildemåke				8	20	6	4			
Gråmåke		35		16	12+	10+	15	120		
Svartbak	1			65	75+	70+	8	20		
Makrellterne		1							5	8
Rødnebbterne		15		170	50+				10	
Terne (blanding)			20							
Teiste				30+	20+	+	+			
Totalt	86+	56+	171	1058+	240+	90+	30+	145+	192+	91

Tabell: 4 Fordeling av hekkende sjøfugl i marine områder av Sør-Trøndelag. Grunnlaget for bestandstallene i tabellen er svært forskjellig og må ikke betraktes som eksakte. For enkelte arter som f.eks. storskarv og hettemåke er nøyaktigheten meget god. * = tilnærmert.

Art	Totalt antall par	Ant. par i eksistere verneområder	Ant. par i verneplan for sjøfugl	%-vis andel i verneområder
Smålom	40+	* 12	2	35
Storskarv	4600	3160	1430	100
Toppskarv	1000+	970	0	97
Gråhegre	300	40	3	* 15
Grågås	1000+	600	50	* 60
Ærfugl	* 9500	3000	500	* 35
Siland	* 200	50	10	* 30
Tjeld	2000+		70	?
Rødstilk	100+		5	?
Steinvender	300+	120+	10+	* 45
Hettemåke	1700	1450	200	* 97
Fiskemåke	5000	400	400	* 15
Gråmåke	2500	1000+	420	* 55
Sildemåke ¹⁾	110	60	40	90
Svartbak	2000+	1000	370	* 70
Krykkje	85	85	0	100
Rødnebbterne ²⁾	6000	*3500	400	* 65
Makrellterne	300+			?
Lunde	* 30	* 30	0	100
Teiste	3600	3200	100	* 90
Totalt	*40 400	*18 700	*4 000	* 56

¹⁾ - Sildemåke: Innslag av underarten *intermedius* fantes ved flere av lokalitetene i 1991.

²⁾ - Rødnebbterne: Antall hekkende par varierer sterkt fra år til år. 1991 var en dårlig hekkesesong for arten.

Tegnforklaring tabell 5, side 14-16.

Interesse:	Type:
* - Regional interesse	A - En øy
** - Nasjonal interesse	B - 2-5 øyer
*** - Internasjonal interesse	C - Større øykompleks

Trykk (uttrykk for forstyrrelsesgrad):

* - Lite	
** - Betydelig	+ - Hekkefugl

Vadere - Hovedsakelig tjeld, rødstilk og steinvender.

Tabell 5. Vurdering av lokaliteter med hekkende sjøfugl i Sør-Trøndelag. Basert på data fra før befaringen i 1991 (Se tabell 3). Tegnforklaring se side 13.

Nr./Lokalitet	Kommune	Østfjell	Nordfjell	Grå-gås	Er-fugl	Vader	Silde-måke	Stor-måke	Fiske-måke	Terne	Teist	Andre	Ant. par	Ant. art.	År	Total intr.
01. Gardsholmen	Hemne	A	*		+	+			+	+		gråhegre *	50+	4+	'84	*
02. Litlnerdøya	Hemne	A	**				Kun opplysninger fra 1991.								'91	*
03. Bjørkøy	Hemne	A	**		+	+			+	*			115+	3+	'90	*
04. Soløya	Hemne	A	**			+		*	+				120+	4+	'90	*(*)
05. Sauholmen	Snillfjord	A	**		*	+	(+)	+	+	+			75+	6	'84	*(*)
06. Fugløy	Snillfjord	A	**		*			*					90+	2+	'90	*
07. Ystholmen	Snillfjord	A	**		+	+	(***)	+					45+	5+	'84	**
08. "Ytre"-Bispøyan	Hitra	C	**	**	**	**		*	+	*	+	Tyvjo *	500	8+	'81	**
09. Kya	Frøya	C	**		**	**	(+)	*	+	*(*)	*(*)		160+	9+	'81	**
10. Hilboskjæra	Frøya	B	*									Storskarv **(*)	350	1	'90	**

Fortsettelse tabell 5.

Nr./Lokalitet	Kommune	Hygge	Kk	Grå-gås	Er-fugl	Vader	Silde-måke	Stor-måke	Fiske-måke	Terne	Teist	Andre	Ant. par	Ant. art.	År	Verdi
11. Vasskjæret	Frøya	A	*									Storskarv **	80	1	'90	**
12. To-skjæret	Frøya	A	*									Storskarv **(*)	180	1	'90	***
13. Sandholmen & Hågjela	Frøya	B	*	*	*	*	(+)	*		*	+	Storskarv **(*)	270	11	'81 '90	** ***
14. Andholmen-Sandholmen	Frøya	B	**	+	*	+	(*)	*	+	*	+		150+	9	'81	*
15. Humlingsvær	Frøya	C	**	*	**	**	(+)	*	+	*	+		500	11	'81	*(*)
16. Grande-holmene	Ørland	B	*		*	*		+	+	**	+		200	7	'83	*
17. Tårnet	Ørland	A	*		+	+		+	+	*			150	8	'83	*
18. Kråkvåg sør	Ørland	B	*	+	*	+	(*)	*	+				120+	8	'83	*
19. Flesgaltten	Rissa	B	*?		+	+		+	**	+		Hette-måke *	130	6	'85	**
20. Furøyøya og Sagøya	Rissa	B	*?		*	+		+	+	+			50+	6	'85	*
21. Harøya vest	Rissa	A	*		*	*			*	+			24+	6	'85	*
22. Melstein-Anstein	Bjugn	C	*?	+	***	*	(***)	+	+	**	*	Storskarv ***	1100+	12+	'82 '90	***

Fortsettelse tabell 5.

Nr./Lokalitet	Kommune	Arbeids- år	Grå- gås	Er- fugl	Vader	Silde- måke	Stor- måke	Fiske- måke	Terne	Teist	Andre	Ant. par	Ant. art.	År	Verdi
23. Bjugnholmen	Bjugn	A	*?	*	*			**	+			200+	9	'82	**
24. Gjeringen	Bjugn	C	*?	*	*	(+)	*	+	+	+		70+	9	'82	*
25. Asen-Årvær	Bjugn	C	*?	*(*)	**	(+)	*	+	+	+		70+	10+	'83	*
26. Hosnaøyen	Åfjord	C	*?	**	**	(***)	*	*	**	*		400+	12+	'83	**
27. Almenningen	Roan	C	*?	**	**	(***)	*	+	+	*(*)		400+	17+	'83	**
28. Værøya	Roan	C	*?	**	**	***	*	+	+	+	Smålom *	300+	18+	'83	**
29. Måøyvær	Roan	C	*?	**	**	*	*	+	+	+		300+	18+	'83	**
30. Øyer vest av Buholmråsa	Osen	C	*?	+	*	*	*	+	+	*		250+	14+	'82	*(*)
31. Sveøya	Osen	A	*	*	+	*	*	+				150+	6+	'82	*
32. Flatholman	Malvik	A	**	*	*			*	*		Hette- måke *	200	7+	'92	*
33. Grøtøya	Trondheim	A	**					*	*		Hette- måke *	90	5+	'92	*

VURDERING AV SJØFUGLENE VERNEVERDI

Ved vurdering av sjøfuglkoloniene verneverdi er det nødvendig med ett sett av kriterier som gjør sammenligning og prioritering mulig. I tillegg til nasjonale og regionale verdier, vil en nødvendigvis få inn ett element av skjønnsmessig vurdering basert på lokal erfaring.

Følgende kriterier er lagt til grunn for utvelgelsen av lokaliteter i forbindelse med verneplan for sjøfugl:

- Høy hekketetthet i områder med stor ferdsel.
- Lokaliteter med over 100 hekkende par. Unntak herfra er større øyer og øykompleks, hvor hekketettheten blir liten.
- Hekkelokaliteter av sildemåke, *Larus fuscus fuscus* (nordlig sildemåke) og storskarv.
- Lokaliteter med fåtallig forekommende kystfuglarter (eksempelvis: smålom, gråhegre og hettemåke).
- Hekkekonsentrasjoner av sjøfugl som avviker fra "normalen". Eksempelvis hekkelokaliteter med gråmåke, svartbak, rødnebbterne og grågås i indre kyst/fjordstrøk og hettemåke i kyststrøk.

Tabell 6. Kriterier for plassering av lokalitetene mht. antall hekkende par. For at en art skal plasseres i en av kategoriene, må antall hekkende par være likt med, eller større enn verdiene i tabellen. Etter Folkestad og Suul (1978).

1 - uregelmessig hekking	7 - 51- 100 par
2 - regelmessig hekking	8 - 101- 200 par
3 - årvisst 1-5 par	9 - 201- 500 par
4 - 6-10 par	10 - 501-1000 par
5 - 11-20 par	11 - over 1000 par
6 - 21-50 par	

Art	Internasjonal interesse	Nasjonal interesse	Regional interesse
Smålom	4	3	2
Storskarv	10	7	2
Gråhegre	9	7	5
Grågås	7	5	3
Ærfugl	10	6	5
Tjeld	7	5	4
Rødstilk	7	5	4
Steinvender	5	4	3
Tyvjo	7	5	4
Fiskemåke	10	8	7
Sildemåke *	8	6	5
Gråmåke & svartbak			6
Makrellterne	8	7	6
Rødnebbterne	10	8	7
Teiste	8	7	5

* Sildemåke: Fra Møre og Romsdal og nordover hekker underarten *Larus fuscus fuscus*. Bestanden har minsket drastisk og situasjonen er kritisk for arten. Derfor er alle sildemåkekolonier innen fylket vurdert høyt.

Tabell 7. Skjematisk gjennomgang av områdene som er vurdert i verneplan for sjøfugl i Sør-Trøndelag. Basert på befaring 1991 og 1992. Andre verneinteresser er dårlig kartlagt.

Type:	Verneverdi:	Andre verneinteresser:
A - En øy	D - høy diversitet	P - Pattedyr (1-oter, 2-steinkobbe og 3-havert)
B - Lita øygruppe	S - særegen lokalitet og/eller sammensetning	L - Landskapsestetisk
C - Øykompleks	T - trua arter	B - Botanisk
	V - sårbar for forstyrrelser	K - Kulturhistorisk

Belastning (forstyrrelser mht. div. menneskelig aktivitet og mink).
 * - liten
 ** - betydelig

Prioritet (vernesammenheng)
 * - liten
 ** - vesentlig

Nr./Lokalitet	Kommune	Type	Verneverdi/ nøkkelarter	Andre verne- interesser	Belasting / prioritet
01.Gardsholmen	Hemne	A	Gråhegre Rødnebbterne S V	L	** / **
02.Litlnerdøya	Hemne	A	Fiskemåke Rødnebbterne S V	L	** / **
03.Bjørkøya	Hemne	A	Fiskemåke Rødnebbterne	K	* / *
04.Soløya	Hemne	A	Grågås Gråmåke D S V		** / **
05.Sauholmem	Snillfjord	A	Ærfugl Fiskemåke D S V	K	* / **
06.Fugløya	Snillfjord	A	Gråmåke S		* / *
07.Ystholmen	Snillfjord	A	Ærfugl Gråmåke D S		** / **
08."Ytre"- Bispøyan	Hitra	C	Grågås	P 1 & 2	* / *
09.Kya	Frøya	C	Teiste Svartbak D S	K	** / **
10.Hilboskjæra	Frøya	B	Storskarv V		** / **

Fortsettelse tabell 7.

Nr./Lokalitet	Kommune	Type	Verneverdi/ nøkkelarter	Andre verne- interesser	Belasting / prioritet
11.Vasskjæret	Frøya	A	Storskarv V		** / **
12.To-skjæret	Frøya	A	Storskarv V		** / **
13.Sandholmen- Håhjela	Frøya	B	Storskarv D V		** / **
14.Andholman- Sandholmen	Frøya	B	Rødnebbterne		* / *
15.Humligsvær	Frøya	C	Grågås Svartbak D	K P 1 & 2	* / **
16.Grande- holmene	Ørland	A	Rødnebbterne	L	* / *
17.Tårnet	Ørland	A	Rødnebbterne		* / *
18.Kråkvåg sør	Ørland	B	Fiskemåke Gråmåke		** / *
19.Flesagalten	Rissa	A	Hettemåke Fiskemåke D S	L	** / **
20.Furuøya og Sagøya	Rissa	B	Ærfugl Gråmåke D S	L	** / **
21. Harøya vest	Rissa	A	Fiskemåke Hettemåke D S	K	** / **
22.Melstein- Anstein	Bjugn	C	Ærfugl, Storkarv Sildemåke, T D S V	K P 1,2&3	** / **
23.Bjugnholmen	Bjugn	A	Ærfugl Fiskemåke	K L	** / *
24.Gjesingen	Bjugn	C	Gråmåke D	K	* / *
25.Asen-Årvær	Bjugn	C	Rødnebbterne Gråmåke	K L B	* / *
26.Hosnaøyan	Åfjord	C	Svarbak Rødnebbterne	K	* / *

Fortsettelse tabell 7.

Nr./Lokalitet	Kommune	Type	Verneverdi/ nøkkelarter	Andre verne- interesser	Belasting / prioritet
27.Allmenningen	Roa	C	Grågås, Erfugl Toppskarv D S	K	** / *
28.Værøya	Roan	C	Grågås Svartbak D S	K L P 1	** / **
29.Måøyvær	Roan	C	Grågås Sildemåke T D S V	K L P 1&2	** / **
30.Øyer vest av Buholmråsa	Osen	C	Sildemåke T D V	P 1	* / **
31.Sveøya	Osen	A	Sildemåke Gråmåke T D S V	K	* / **
32.Flatholman	Malvik	B	Hettemåke, Erfugl Terner D S V	L B	** / **
33.Grøtøya	Trondheim	A	Hettemåke Makrellterne S V		** / **

VERNEPLAN FOR SJØFUGL I SØR-TRØNDELAG

En gjennomgang av eksisterende viten over hekkende sjøfugl i Sør-Trøndelag, dannet grunnlaget for denne plan. Det meste av materialet var fra 1980-83 og således dor gammelt til å kunne vurdere lokalitetene opp mot hverandre. Nye registreringer ble foretatt i 1991 og 1992, før endelig prioritering av lokalitetene ble foretatt. Av 33 vurderte lokaliteter blir 20 foreslått vernet i denne planen (tab. 8.).

Tabell 8. Lokaliteter som foreslås vernet som naturreservat i verneplan for sjøfugl i Sør-Trøndelag fylke (jfr. fig. 1, neste side). Type: A- en øy, B- 2-5 øyer og C- større øykompleks. Verdi: *- lokal verneverdi, ** - regional verneverdi, *** - nasjonal verneverdi og **** - internasjonal verneverdi.

Nr./Lokalitet	Kommune	Kartreferanse kartblad/UTM	Type	Verdi
01. Gardsholmen	Hemne	1421-1 / NR 067 248	A	* (*)
02. Litlnerdøya	Hemne	1421-1 / NR 086 262	A	* (*)
03. Soløya	Hemne	1421-1 / NR 933 344	A	**
04. Sauholmen	Snillfjord	1421-1 / NR 079 407	A	* (*)
05. Ystholmen	Snillfjord	1422-2 / NR 430 091	A	* (*)
06. Hilboskjæra	Frøya	1422-3 / MR 692 683	B	*** (*)
07. Vasskjæret/ Vassholmen	Frøya	1422-4 / MR 688 697	B	**
08. To-skjæret	Frøya	1422-4 / MR 695 731	A	***
09. Hågjælan	Frøya	1422-4 / MR 685 756	A	***
10. Flesagalten	Rissa	1522-2 / NR 428 642	A	**
11. Harøya vest	Rissa	1522-2 / NR 494 672	A	* (*)
12. Furuøya	Rissa	1522-2 / NR 528 680	A	* (*)
13. Bjugnholmen	Bjugn	1522-4 / NR 700 330	A	**
14. Melstein/ Andstein	Bjugn	1522-4 / NR 285 935	C	*** (*)
15. Måøyan	Roan	1523-2 / NS 510 135	C	***
16. St.Drevflesa	Roan	1523-2 / NS 537 217	A	* (*)
17. Buholman	Osen	1623-4 / NS 688 445	A	***
18. Sveøya	Osen	1623-4 / NS 745 412	A	**
19. Flatholman	Malvik	1621-1 / NR 915 362	B	**
20. Grøtøya	Trondheim	1621-4 / NR 783 282	A	**

Figur 1. Oversikt over sjøfuglkolonier i Sør-Trøndelag som er foreslått vernet etter naturvernloven.

BESKRIVELSE AV LOKALITETENE SOM FORESLÅS VERNET

I det følgende vil i alt 20 sjøfuglkolonier bli presentert. Til hver beskrivelse er det tatt med kart. Det er benyttet kart i M 711- serien med målestokk 1:50 000 og i de tilfeller hvor økonomisk kart (1:5000) finnes, er også det tatt med (Statens kartverk).

Tegnforklaring: + - arten hekker uten at eksakt antall par er kartlagt.

LOKALITETSNAVN: Gardsholmen

LOKALITETSNUMMER: 01.

KOMMUNE: Hemne

KARTREFERANSE (UTM): 1421-1, NR 067 248.

AREAL: 4 daa

BERØRTE GNR./BNR.: 68

BERØRTE GRUNNEIERE: Eierforhold ukjent. Holmen ligger under gårdsnummer 68 som har følgende grunneiere: Gro Ylvisaker, Jan A. Bergdal, Arne Kjønsvik's bo - Mary Sødal m/fl., Trond Kjønsvik, Johan Kjønsvik, Sigbjørn Engvik, Ole Kjønsvik og Arnfinn Kjønsvik.

KORT OMRÅDEBESKRIVELSE:

Liten lav holme ca. 500 m fra land på vestsiden av Hemnefjorden. Storvokst furuskog og lyngvegetasjon dominerer på holmen.

KORT ORNITOLOGISK BESKRIVELSE:

Art:	Min. antall hekkende par:	1984	1991
Gråhegre		15	3
Ærfugl		+	+
Tjeld		1	2
Fiskemåke		10	9
Rødnebbterne		25	50
Svartbak			1
Totalt antall hekkende par:		51	65+

SÆRLIGE MERKNADER VEDRØRENDE VERNEVERDIENE:

En av svært få rødnebbternekolonier i indre fjordstrøk innen fylket. Lokaliteten var trolig kommunens største gråhegrekoloni tidlig på 1980-tallet.

ANDRE VERNEINTERESSER:

Ikke undersøkt.

FORMÅLET MED VERN:

Å ta vare på en sjøfuglkoloni i indre fjordstrøk.

INNGREP:

Ingen.

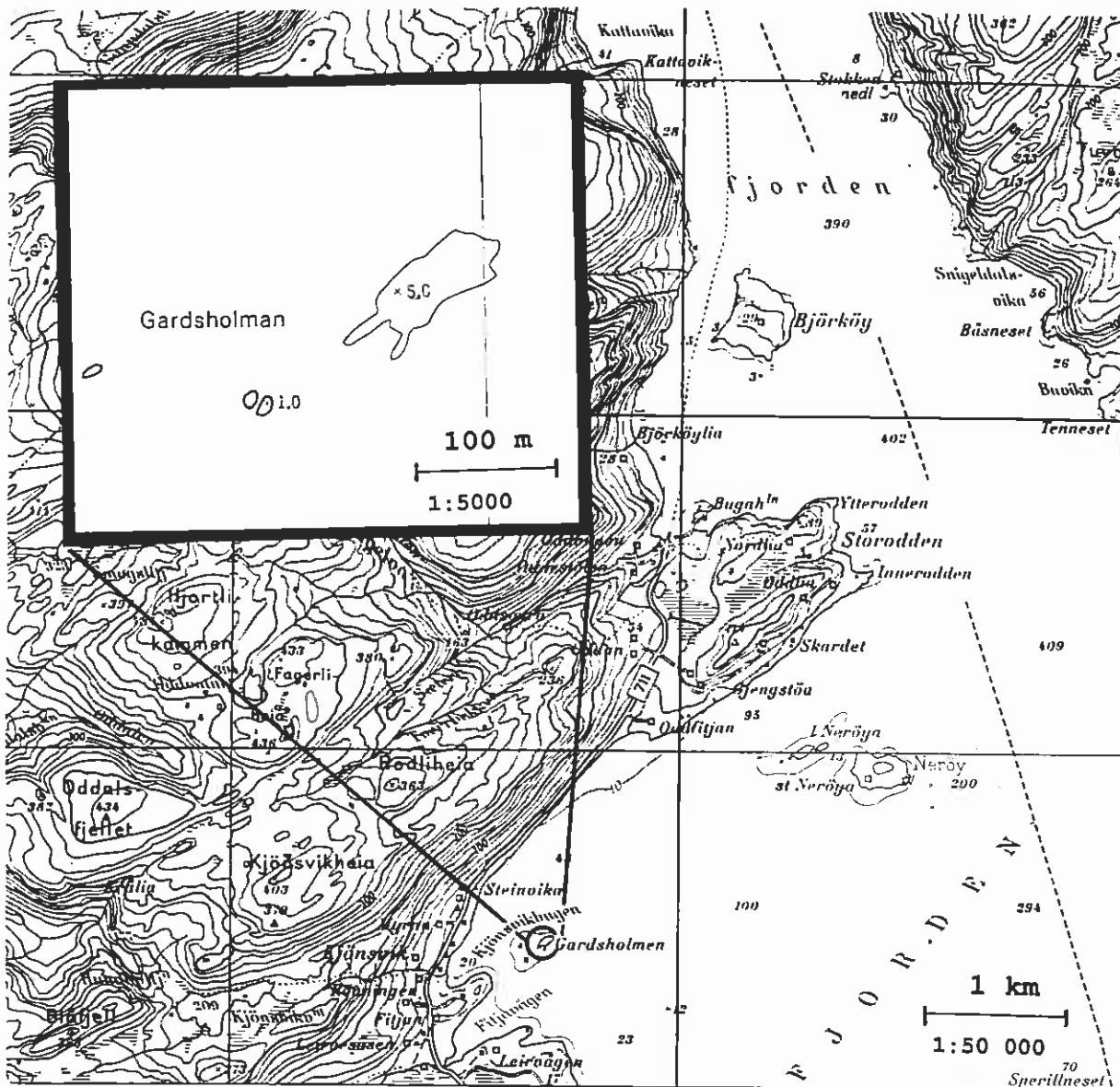
KONFLIKTER:

Trolig ingen. Mulig brukt som badested.

KILDER:

LORENTSEN 1986

BANGJORD 1991

Figur 2. Gardsholmen i Hemne.

LOKALITETSNAVN: Litlnerdøya

LOKALITETSNUMMER: 02.

KOMMUNE: Hemne

KARTREFERANSE (UTM): 1421-1, NR 086 262.

AREAL: 25 daa

BERØRTE GNR./BNR.: 69/1

BERØRTE GRUNNEIERE: Johan Kjønsvik

KORT OMRÅDEBESKRIVELSE:

Liten, relativt lav holme på vestsiden av Hemnefjorden. Holmen domineres av stort sett småvokst løvskog. Strandsonen og strandenga mellom holmene domineres av strandrug.

KORT ORNITOLOGISK BESKRIVELSE:

Art:	Min. antall hekkende par:	1991
Ærfugl		+
Siland		1+
Tjeld		4
Storspove		1
Fiskemåke		65
Gråmåke		1
Rødnebbterne		20
Totalt antall hekkende par:		92+

SÆRLIGE MERKNADER VEDRØRENDE VERNEVERDIENE:

Stor fiskemåkekoloni. Hekking av gråmåke i indre fjordstrøk.
Stort arts mangfold.

ANDRE VERNEINTERESSER:

Ikke undersøkt.

FORMÅLET MED VERN:

Å ta vare på et viktig hekkeområde for sjø- og vadefugl i indre fjordstrøk.

INNGREP:

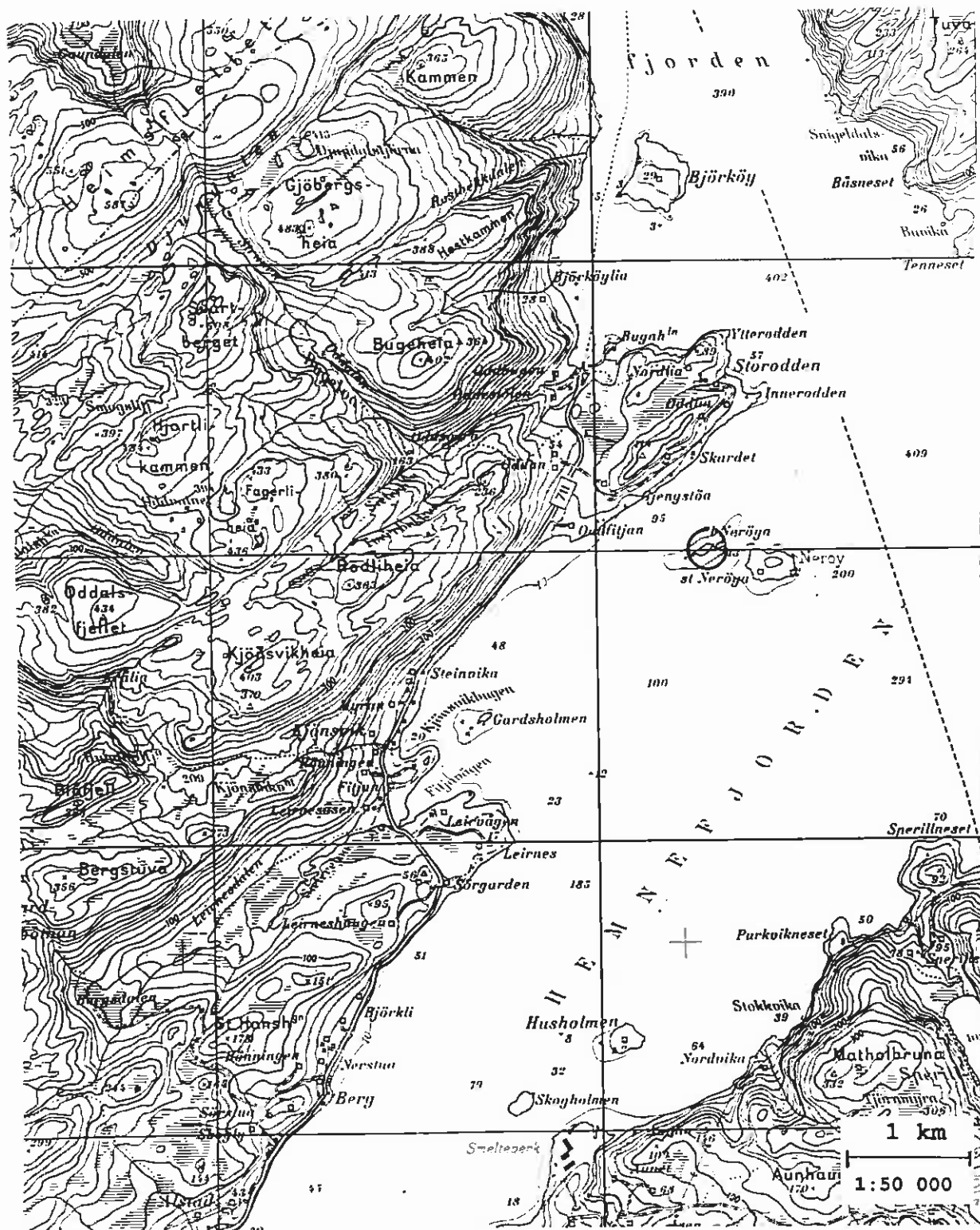
Ingen.

KONFLIKTER:

Trolig ingen. Mulig brukt som badested.

KILDER:

BANGJORD 1991.

Figur 3. Litlnerdøya i Hemne.

LOKALITETSNAVN: Soløya

LOKALITETSNUMMER: 03.

KOMMUNE: Hemne

KARTREFERANSE (UTM): 1421-1, NR 933 344.

AREAL: 78 daa

BERØRTE GNR./BNR.: 42/1

BERØRTE GRUNNEIERE: Oline Stavnes

KORT OMRÅDEBESKRIVELSE:

Holme vest av Røstøya i munningen av Mistfjorden. Hele holmen er gras/urtebevokst. Holmen stiger svakt mot sør med høyeste punkt på 19 meter.

KORT ORNITOLOGISK BESKRIVELSE:

Art:	Min. antall hekkende par	1984	1991
Grågås			3+
Ærfugl		+	+
Tjeld		3	5
Gråmåke		100	120
Svartbak		5	6
Fiskemåke		10	12
Rødnebbterne			10
Totalt antall hekkende par		118+	156+

SÆRLIGE MERKNADER VEDRØRENDE VERNEVERDIENE:

Blant de største gråmåkekolonier i fylket, samt en av få kolonier av arten i indre kyststrøk. Grågås hekking i indre kyststrøk.

ANDRE VERNEINTERESSER:

Ikke undersøkt.

FORMÅLET MED VERN:

Å ta vare på en stor sjøfuglkoloni i indre kyststrøk.

INNGREP:

Trolig ingen av betydning.

KONFLIKTER:

Holmen fungerer som utmarksbeite for sau. Dette skaper trolig liten konflikt med verneinteressene.

KILDER:

LORENTSEN 1986

BANGJORD 1991

Figur 4. Soløya i Hemne.

LOKALITETSNAVN: Sauholmen

LOKALITETSNUMMER: 04.

KOMMUNE: Snillfjord

KARTREFERANSE (UTM): 1421-1, NR 079 407.

AREAL: 13,5 daa

BERØRTE GNR./BNR.: 3/14

BERØRTE GRUNNEIERE: Solfrid og Sigvald Husdal.

KORT OMRÅDEBESKRIVELSE:

Liten, kulturpåvirket øy ca. 200 m fra land utenfor Malnes ved Sunde. Ett småbruk ligger på øya.

KORT ORNITOLOGISK BESKRIVELSE:

Art:	Min. antall hekkende par	1984	1991
Ærfugl		20+	37+
Siland			1+
Tjeld		2	2
Rødstilk			1
Strandsnipe			1
Fiskemåke		40	40
Sildemåke		1	
Gråmåke		1	
Svartbak			1
Terne ubestemt		10	
Makrellterne			1
Totalt antall hekkende par:		74+	77+

SÆRLIGE MERKNADER VEDRØRENDE VERNEVERDIENE:

Kommunens største fiskemåkekoloni. Stort artsmangfold mht. lokalitetens størrelse, samt stor hekkekonsentrasjon av ærfugl. Omkring 1980 hekket ca. 70 par ærfugl på holmen.

ANDRE VERNEINTERESSER:

Mulige kulturhistoriske verdier.

FORMÅLET MED VERN:

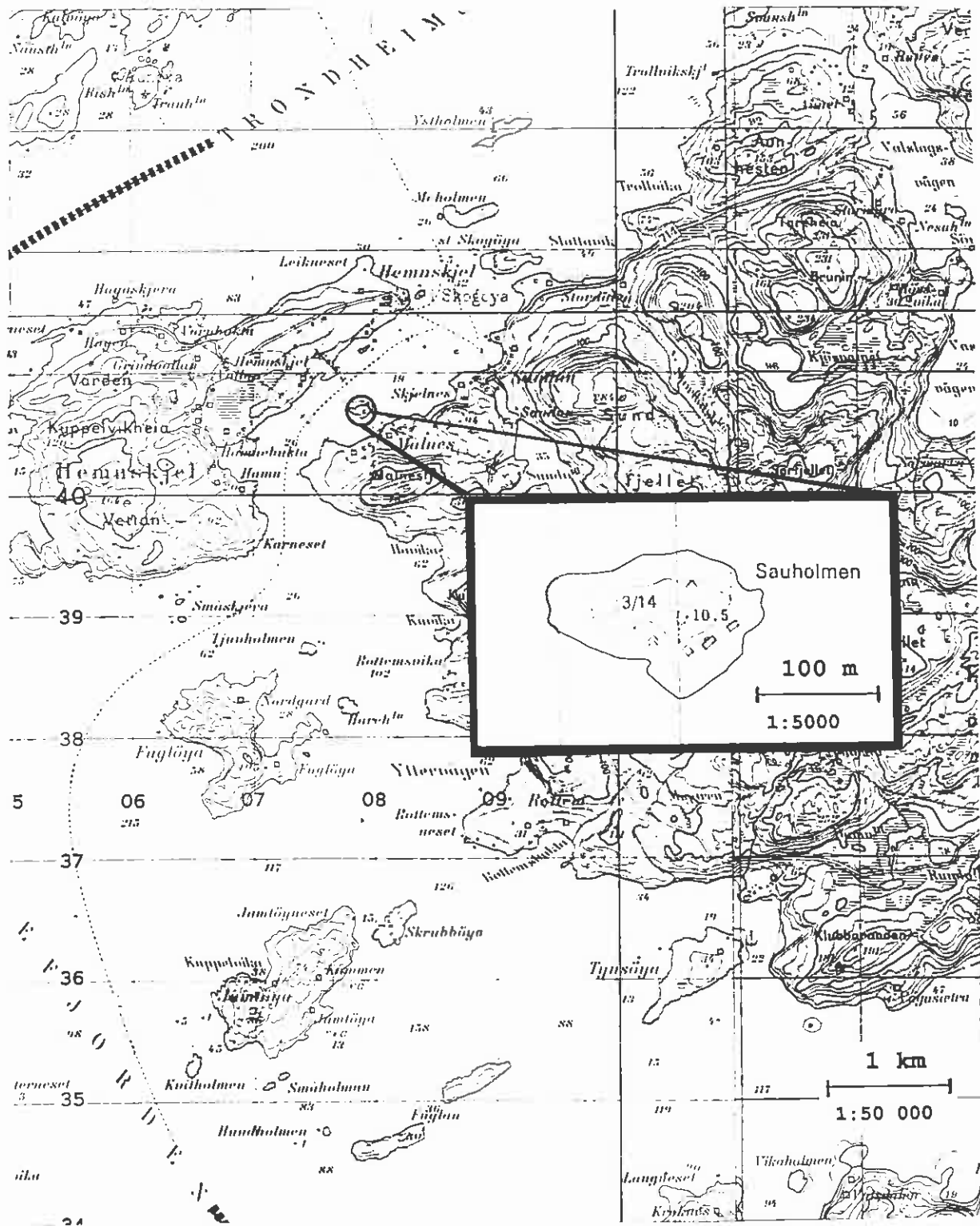
Å ta vare på en viktig lokalitet for hekkende sjø- og vadefugl i et område med betydelig menneskelig aktivitet.

INNGREP:

En høyspentlinje krysser øya. En stor mast står på øya.

KONFLIKTER:

Trolig ingen.

Figur 5. Sauholmen i Snillfjord.

LOKALITETSNAVN: Ystholmen

LOKALITETSNUMMER: 05.

KOMMUNE: Snillfjord

KARTREFERANSE (UTM): 1422-2, NR 430 091.

AREAL: 53 daa

BERØRTE GNR./BNR.: 3/1

BERØRTE GRUNNEIERE: Harald Sunde

KORT OMRÅDEBESKRIVELSE:

Lav øy på sørsiden av Trondheimsleia nordvest av Hemnskjel. Øya er i stor grad grasbevokst.

KORT ORNITOLOGISK BESKRIVELSE:

Art:	Min. antall hekkende par	1984	1991
Erfugl		+	+
Tjeld		1	5
Vipe			1
Rødstilk			1
Fiskemåke			3
Sildemåke		25	
Gråmåke		12	45
Rødnebbeterne			2+
Totalt antall hekkende par:		38+	57+

SÆRLIGE MERKNADER VEDRØRENDE VERNEVERDIENE:

Stor hekkkonsentrasjon av gråmåke i indre kyststrøk. Kommunens største gråmåkekoloni. Sildemåke hekket her tidligere.

ANDRE VERNEINTERESSER:

Ikke undersøkt.

FORMÅLET MED VERN:

Å ta vare på en viktig lokalitet med hekkende sjø- og vadefugl i et område med høy menneskelig aktivitet.

INNGREP:

Ingen.

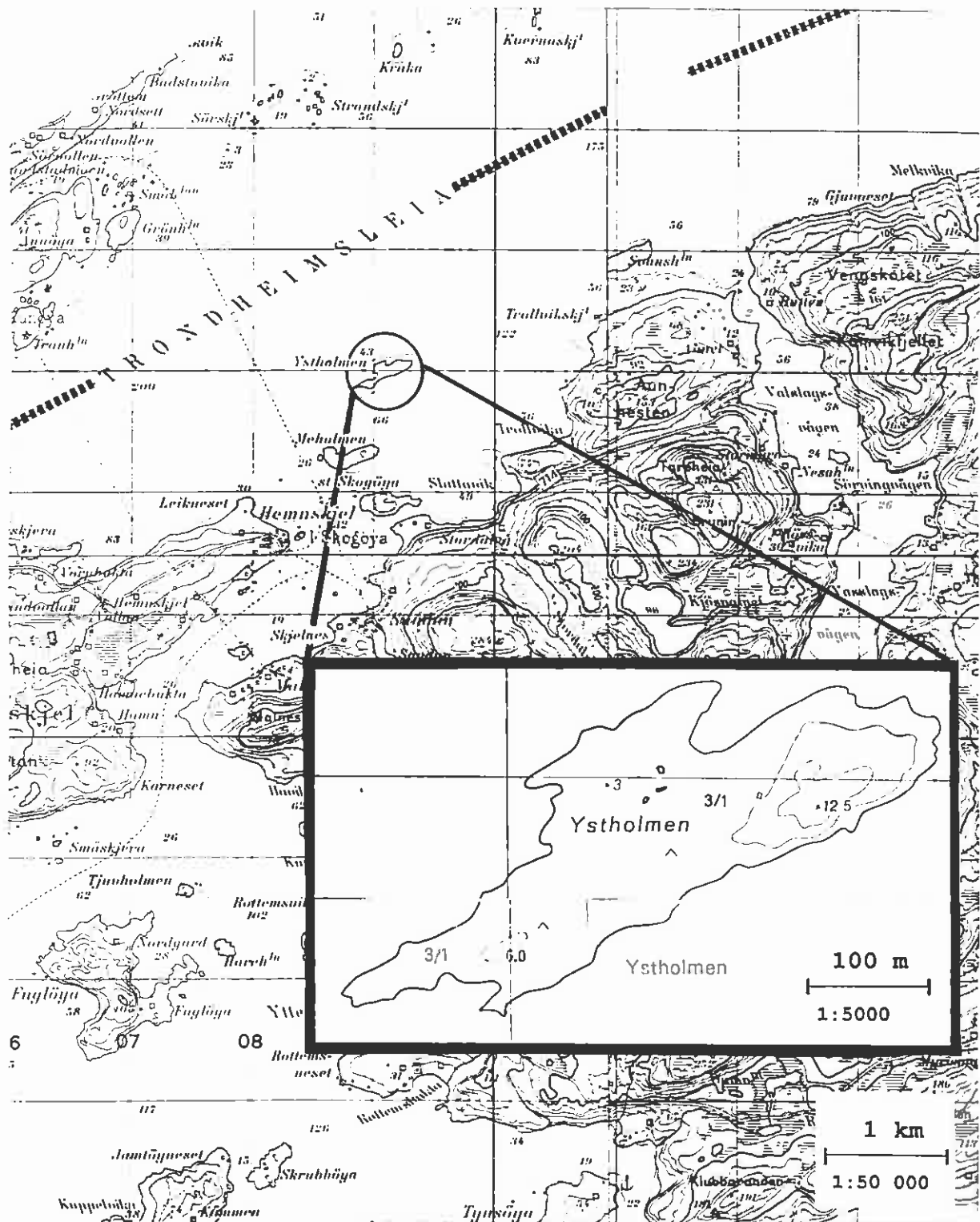
KONFLIKTER:

Sauer beiter i området, men utgjør trolig liten konflikt.

KILDER:

LORENTSEN 1986

BANGJORD 1991

Figur 6. Ystholmen i Snillfjord.

LOKALITETSNAVN: Hilbåskjera

LOKALITETSNUMMER: 06.

KOMMUNE: Frøya

KARTREFERANSE (UTM): 1422-3, MR 692 683.

AREAL: Ca 50 daa, hvorav under 50% land.

BERØRTE GNR./BNR.: 64/2

BERØRTE GRUNNEIERE: Ivar P. Strandheim

KORT OMRÅDEBESKRIVELSE:

Naken holme sørvest av Sula. En av de ytterste holmene i området.

KORT ORNITOLOGISK BESKRIVELSE:

Storskarv:

Kolonietablering omkring 1980. I 1981 hekket 40 par.
Kolonien var fordelt på to holmer i 1991 (N. Røv, NINA).

År:	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992
Antall hekkende par:	540	381	297	321	350	390	678

SÆRLIGE MERKNADER VEDRØRENDE VERNEVERDIENE:

Sørligste koloni av arten i Norge. En av 5 hekkelokaliteter innen fylket, utenom koloniene i Froan.

ANDRE VERNEINTERESSER:

Ingen

FORMÅLET MED VERN:

Ivareta hekkeplassene for storskarv. Storskarvkolonier er svært ømfintlig ovenfor forstyrrelser i hekketiden.

INNGREP:

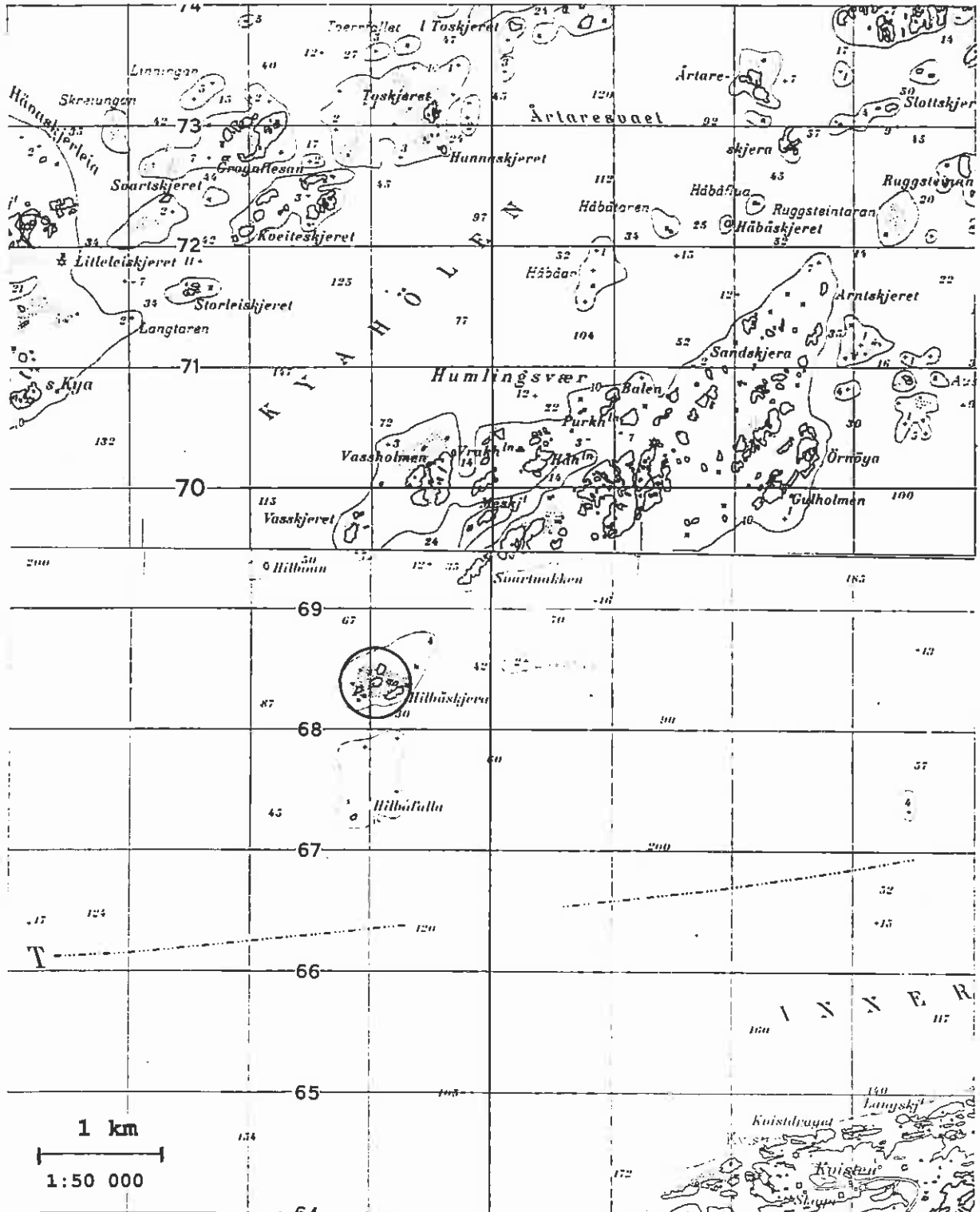
Ingen.

KONFLIKTER:

Trolig ingen.

KILDER:

RØV 1992

Figur 7. Hilbåskjæra i Frøya.

LOKALITETSNAVN: Vasskjæret og Vassholmen

LOKALITETSNUMMER: 07.

KOMMUNE: Frøya

KARTREFERANSE (UTM): 1422-4, MR 688 697.

AREAL: Ca 100 daa

BERØRTE GNR./BNR.: 64/2

BERØRTE GRUNNEIERE: Ivar P. Strandheim

KORT OMRADEBESKRIVELSE:

Holme sørvest av Sula. Vasskjæret er uten vegetasjon, mens Vassholmen har svært glissen vegetasjon (stort sett urter) på de indre deler av holmen. Lokaliteten er blant de ytterste holmene i området.

KORT ORNITOLOGISK BESKRIVELSE:

Vasskjæret:

Storskarvkolonien ble trolig etablert i 1986 (N. Røv, NINA).

År:	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992
Antall hekkende par	15	90	0	90	80	81	87

Vassholmen:

Art:	Antall hekkende par:	1991
Svartbak		100+
Gråmåke		30+
Rødnebbterne		30+
Fiskemåke		4+
Teiste		+
Tyvjo		1
Totalt antall hekkende par:		165+

SÆRLIGE MERKNADER VEDRØRENDE VERNEVERDIENE:

En av de sørligste hekkeplasser for storskarv i Norge. En av 5 hekelokaliteter for storskarv innen fylket, utenom koloniene i Froan.

ANDRE VERNEINTERESSER:

Ingen.

FORMÅLET MED VERN:

Ivareta hekkeplassene for storskarv. Storskarvkolonier er svært ømfintlige ovenfor forstyrrelser i hekketiden. Vassholmen er fylkets største svartbak-koloni.

INNGREP:

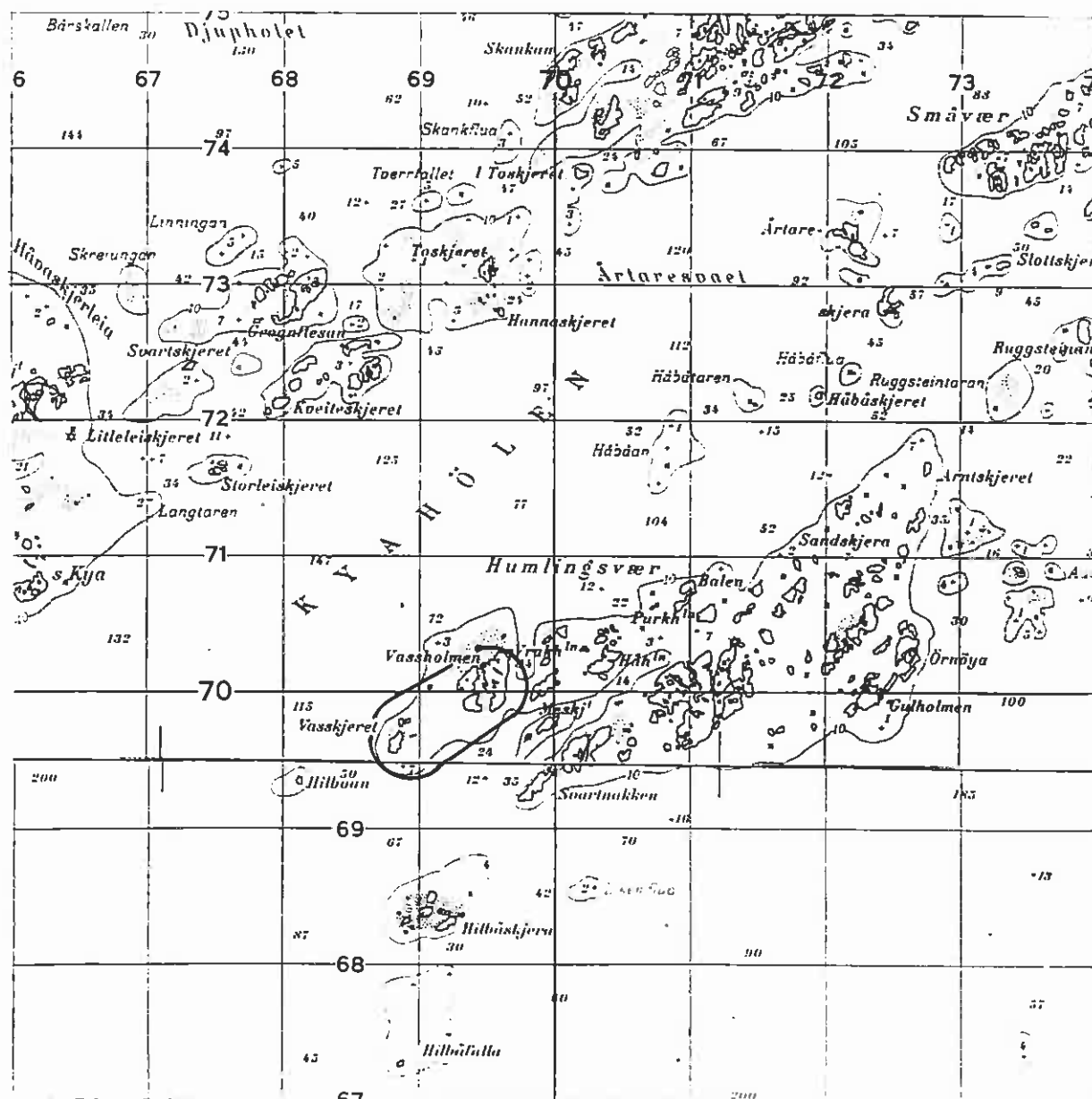
Ingen.

KONFLIKTER:

Trolig ingen.

KILDER:

RØV 1992

Figur 8. Vasskjæret og Vassholmen i Frøya.

LOKALITETSNAVN: To-skjæret

LOKALITETSNUMMER: 08.

KOMMUNE: Frøya

KARTREFERANSE (UTM): 1422-4, MR 695 731.

AREAL: Ca 20 daa

BERØRTE GNR./BNR.: 64/8

BERØRTE GRUNNEIERE: Normann Vågsvær

KORT OMRÅDEBESKRIVELSE:

Naken holme sørvest av Sula. En av de ytterste holmene i området.

KORT ORNITOLOGISK BESKRIVELSE:

Storskarv:

Koloni etablert i 1988 (N.RØV, NINA).

År:	1988	1989	1990	1991	1992
Antall hekkende par:	34	102	180	303	349

SÆRLIGE MERKNADER VEDRØRENDE VERNEVERDIENE:

En av de sørligste storskarvkoloniene i Norge. En av 5 hekkelokaliteter innen fylket, utenom koloniene i Froan.

ANDRE VERNEINTERESSER:

Ingen.

FORMÅLET MED VERN:

Ivareta hekkeplassene for storskarv. Storskarvkolonier er svært ømfintlig ovenfor forstyrrelser i hekketiden.

INNGREP:

Ingen.

KONFLIKTER:

Trolig ingen.

KILDER:

RØV 1992

Figur 9. To-skjæret i Frøya.

LOKALITETSNAVN: Hågjælan

LOKALITETSNUMMER: 09.

KOMMUNE: Frøya

KARTREFERANSE (UTM): 144-4, MR 685 756.

AREAL: Ca 20 daa

BERØRTE GNR./BNR.: 64/1

BERØRTE GRUNNEIERE: Frøya kommune.

KORT OMRÅDEBESKRIVELSE:

Naken holme sørvest av Sula. En av de ytterste holmene i området.

KORT ORNITOLOGISK BESKRIVELSE:

Kolonietablering trolig engang først på 1970-tallet. I 1975 hekket 75 par ved lokaliteten (N.Røv, NINA).

År:	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Antall hekkende par:	127	18	32	45	125	122

SÆRLIGE MERKNADER VEDRØRENDE VERNEVERDIENE:

En av de sørligste storskarvkoloniene i Norge. En av 5 hekkelokaliteter innen fylket, utenom koloniene i Froan.

ANDRE VERNEINTERESSER:

Ingen.

FORMÅLET MED VERN:

Ivareta hekkeplassene for storskarv. Storskarvkolonier er svært ømfintlige ovenfor forstyrrelser i hekketiden.

INNGREP:

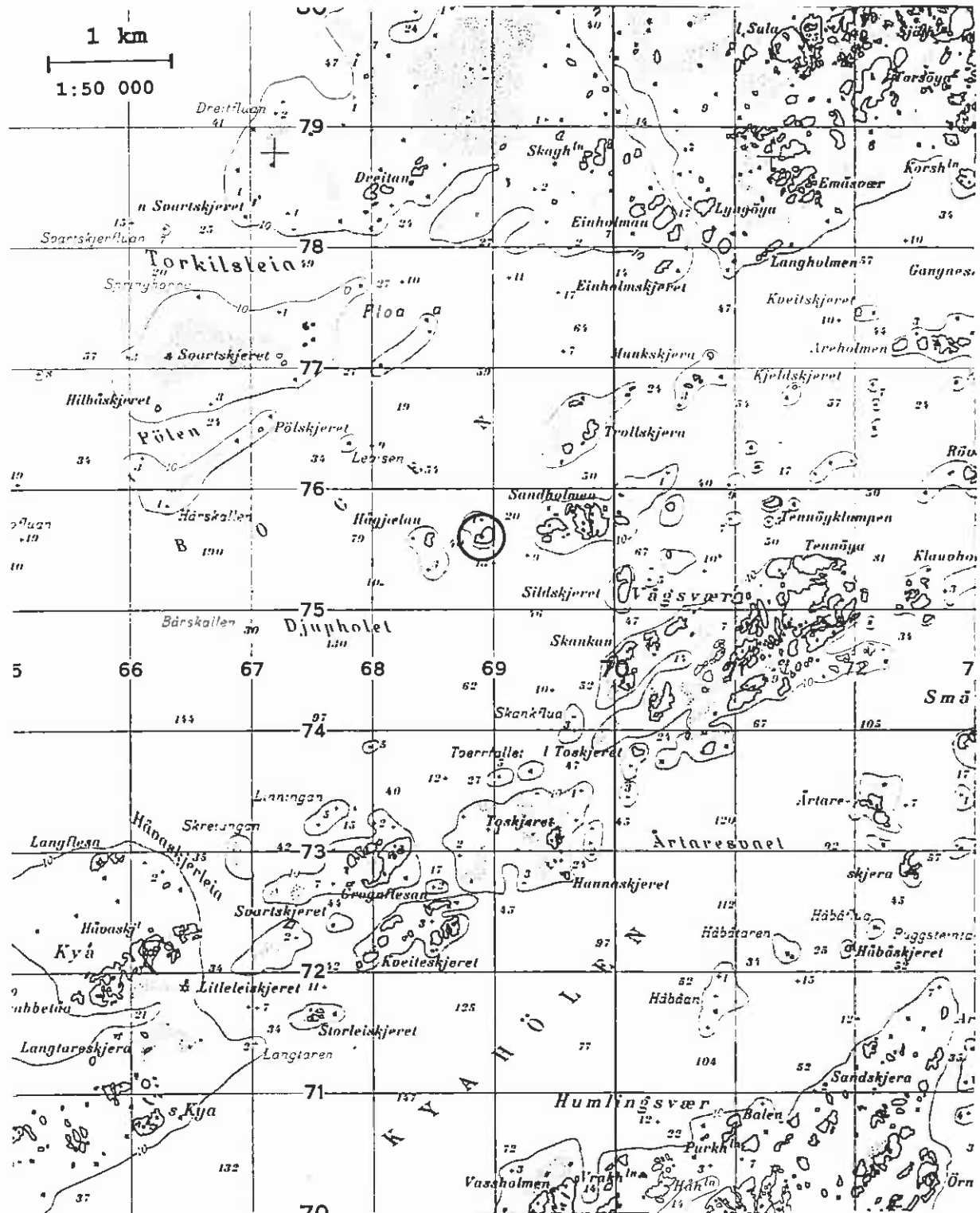
Ingen.

KONFLIKTER:

Trolig ingen.

KILDER:

RØV 1992

Figur 11. Håggjælan i Frøya.

LOKALITETSNAVN: Flesagalten

LOKALITETSNUMMER: 10.

KOMMUNE: Rissa

KARTREFERANSE (UTM): 1522-2, NR 428 642.

AREAL: 10 daa

BERØRTE GNR./BNR.: 140/2, 4, 6 og 12

BERØRTE GRUNNEIERE: Roy Sjøbakk, Erling Nergård m.fl., Andrew Larsen og Johan Petersen.

KORT OMRÅDEBESKRIVELSE:

Lav gras- urtekledd og stedvis vegetasjonsfri holme, i ytre del av Stjørnfjorden. Ca. 2 km utenfor Fevåg.

KORT ORNITOLOGISK BESKRIVELSE:

Art:	Antall hekkende par:	1985	1991
Ærfugl		6	+
Siland			1+
Kanadagås			1
Tjeld		3	3
Fiskemåke		104	35
Hettemåke		4	15
Svartbak		2	7
Makrellterne		8	
Makrell- og Rødnebbterne			35
Totalt antall hekkende par:		127	97+

SÆRLIGE MERKNADER VEDRØRENDE VERNEVERDIENE:

Hettemåkekoloni i marine omgivelser, stor hekkekonsentrasjon av fiskemåke, samt hekkende svartbak i fjordstrøk.

ANDRE VERNEINTERESSER:

Ikke undersøkt.

FORMÅLET MED VERN:

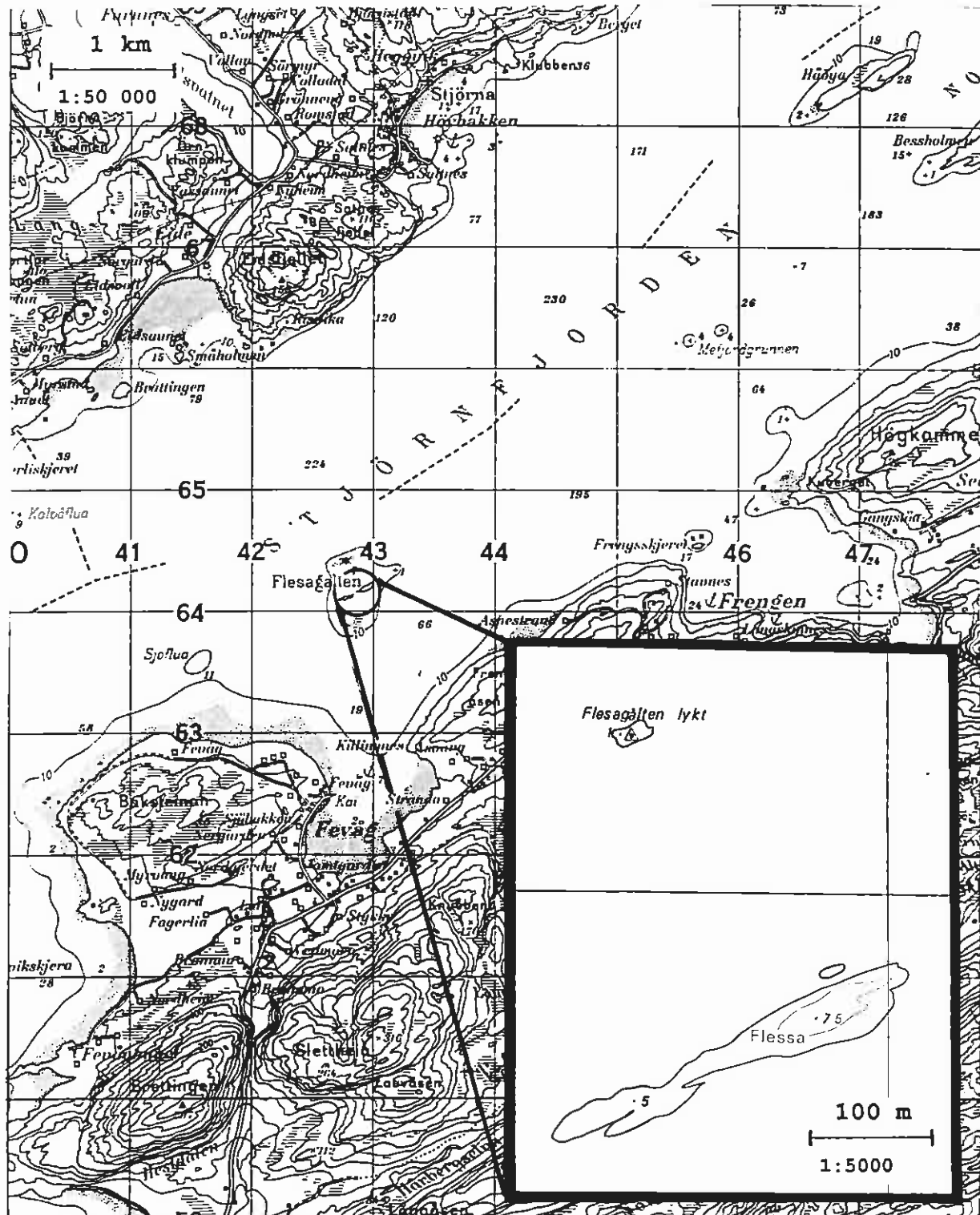
Å ta vare på en rik viktig lokalitet for hekkende sjø- og vadefugl.

INNGREP:

Ingen.

KONFLIKTER:
Trolig ingen.

KILDER:
LORENTSEN 1986
BANGJORD 1991

Figur 11. Flesågalten i Rissa.

LOKALITETSNAVN: Harøya vest

LOKALITETSNUMMER: 11.

KOMMUNE: Rissa

KARTREFERANSE (UTM): 155-2, NR 494 672.

AREAL: 38 daa

BERØRTE GNR./BNR.: 166/1

BERØRTE GRUNNEIERE: Olav Harøy.

KORT OMRÅDEBESKRIVELSE:

Vestsiden av kulturpåvirket øy i innløpet av Sørfjorden i Stjørnfjorden.

KORT ORNITOLOGISK BESKRIVELSE:

Art:	Antall hekkende par	1991
Erfugl		+
Tjeld		4
Storspove		1
Fiskemåke		60
Hettemåke		20
Svartbak		1
Totalt antall hekkende par:		86+

SÆRLIGE MERKNADER VEDRØRENDE VERNEVERDIENE:

Stor fiskemåkekoloni, samt hettemåkekoloni i marine omgivelser.

ANDRE VERNEINTERESSER:

Ikke undersøkt.

FORMÅLET MED VERN:

Å ta vare på en viktig lokalitet for hekkende sjø- og vadefugl i et kulturpåvirket område.

INNGREP:

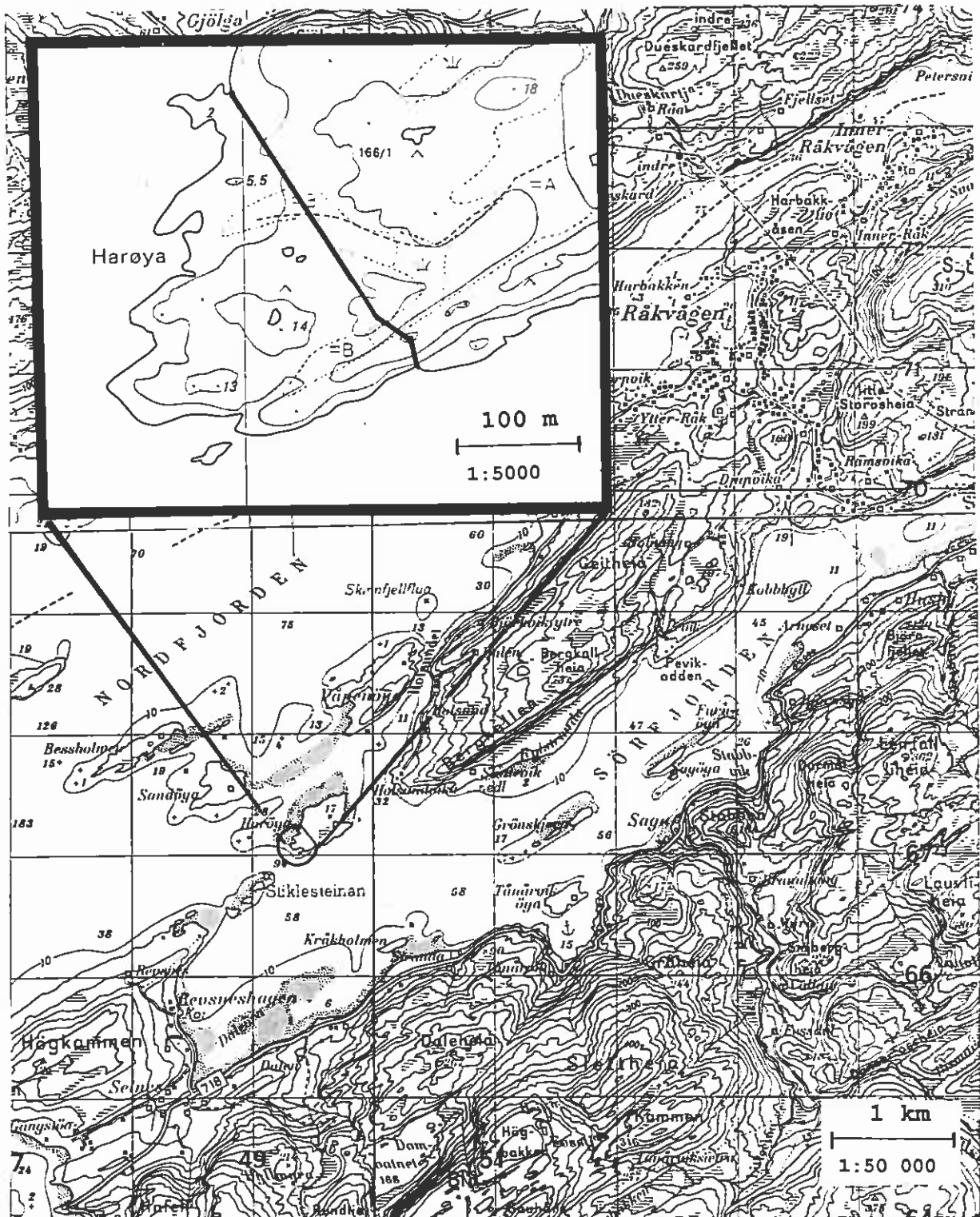
Usikker.

KONFLIKTER:

Utmarksbeite for sau. Utgjør trolig liten konflikt med verneforslaget.

KILDER:

BANGJORD 1991

Figur 12. Harøya i Rissa.

LOKALITETSNAVN: Furuøya

LOKALITETSNUMMER: 12.

KOMMUNE: Rissa

KARTREFERANSE (UTM): 1522-2, NR 528 680.

AREAL: 25 daa

BERØRTE GNR./BNR.: 152/5

BERØRTE GRUNNEIERE: Ole Brandhaug.

KORT OMRÅDEBESKRIVELSE:

Øy med høyeste punkt 24 moh. i Sørfjorden i Stjørnfjorden.
Bratt nesten vegetasjonsfri skrent i sørøst og lyng, småvokst
glissent løvtre og furuinnslag i skråning mot nordvest.

KORT ORNITOLOGISK BESKRIVELSE:

Art:	Antall hekkende par:	1985	1991
Erfugl		20	10+
Tjeld		1	3
Fiskemåke		1	2
Gråmåke		2	35
Terne ubestemt		4	
Rødnebbterne			15
Makrellterne			1
Totalt antall hekkende par:		28	66+

SÆRLIGE MERKNADER VEDRØRENDE VERNEVERDIENE:

Stor gråmåkekoloni i fjordstrøk.

ANDRE VERNEINTERESSER:

Ikke undersøkt.

FORMÅLET MED VERN:

Å ta vare på en viktig lokalitet for hekkende sjø- og vadefugl.

INNGREP:

Ingen.

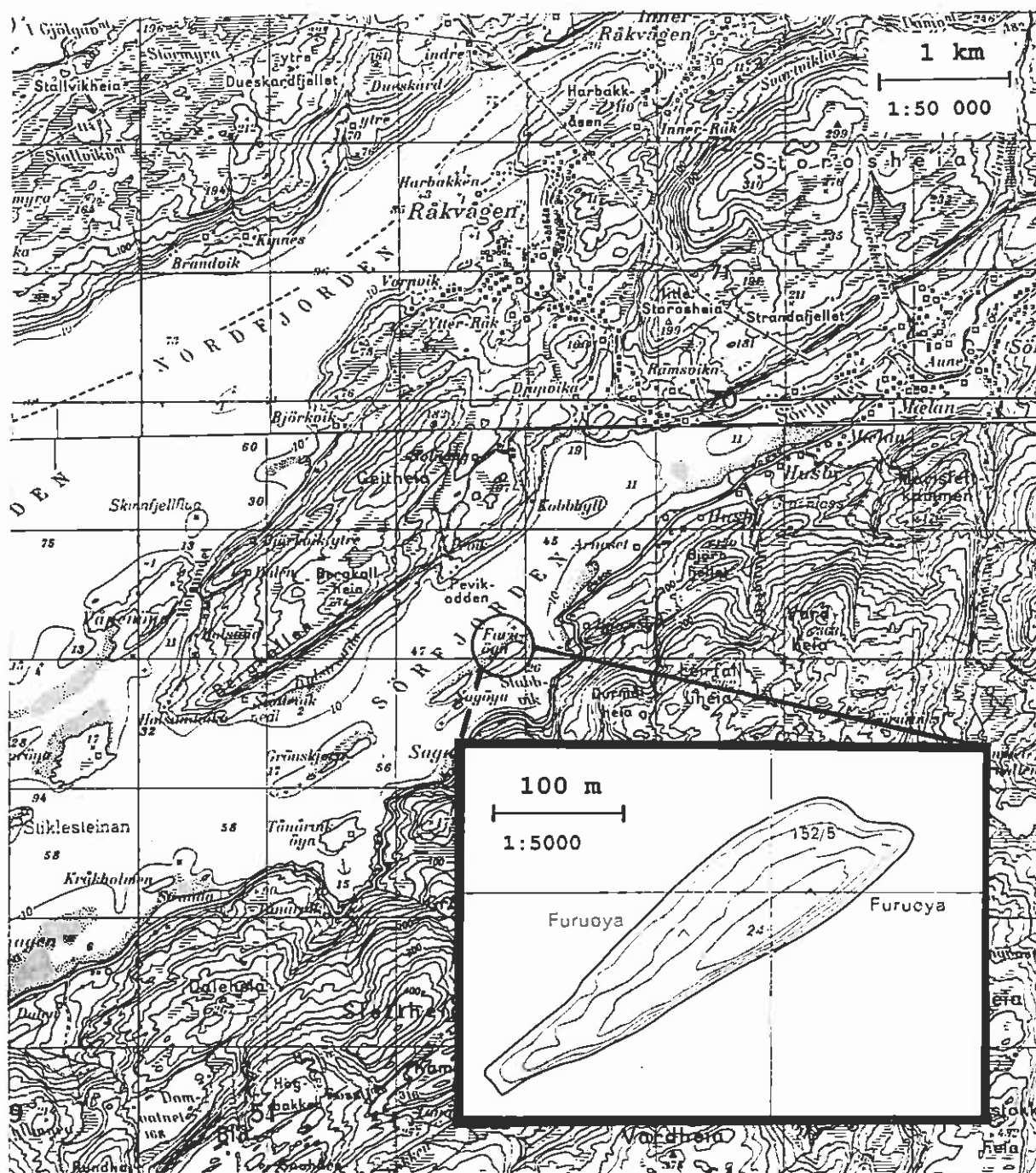
KONFLIKTER:

Trolig ingen.

KILDER:

LORENTSEN 1986

BANGJORD 1991

Figur 13. Furuøya i Rissa.

LOKALITETSNAVN: Bjugnholmen

LOKALITETSNUMMER: 13.

KOMMUNE: Bjugn

KARTREFERANSE (UTM): 1522-4, NR 330 700.

AREAL: Totalt omkring ca. 214 daa, hvorav ca. 80 daa foreslås med ferdselsforbud i hekketiden.

BERØRTE GNR./BNR.: 11/7, 8 og 11.

BERØRTE GRUNNEIERE: Inger Steen, Lillian A. Bakken, Unni Sundli Bakheim og Gerd Sundli.

KORT OMRÅDEBESKRIVELSE:

Øya ligger i Bjugnfjorden 7 km fra Botngård. Foruten hovedøya består lokaliteten av tre mindre holmer: Gåsskjæret, Kabysholmen og Merraskjæret. Øya har tre fraflytta gårdsbruk og er således sterkt kultivert. Beitemark, strandeng og noe skog preger det meste av øya.

KORT ORNITOLOGISK BESKRIVELSE:

Art:	Antall hekkende par	1982	1991*
Ærfugl		37+	55+
Siland			1
Tjeld		16	30
Sandlo		1	
Rødstilk		1	
Storspove		1	
Steinvender		1	
Tyvjo		1	
Fiskemåke		328	65
Terne (rødnebbterne)		12	20
Totalt antall hekkende par:		398+	171+

* - registreringene for 1991 er basert på informasjon fra grunneierne.

SÆRLIGE MERKNADER VEDRØRENDE VERNEVERDIENE:

Hekking av flere sjøfuglarter i et betydelig kulturpåvirket området. Det er spesielt lagt vekt på hekkebestanden av ærfugl.

ANDRE VERNEINTERESSER:

Ikke undersøkt.

FORMÅLET MED VERN:

Å ta vare på et hekkeområde for sjøfugl i et kultivert område.

INNGREP:

Tre gårdsbruk finnes på øya.

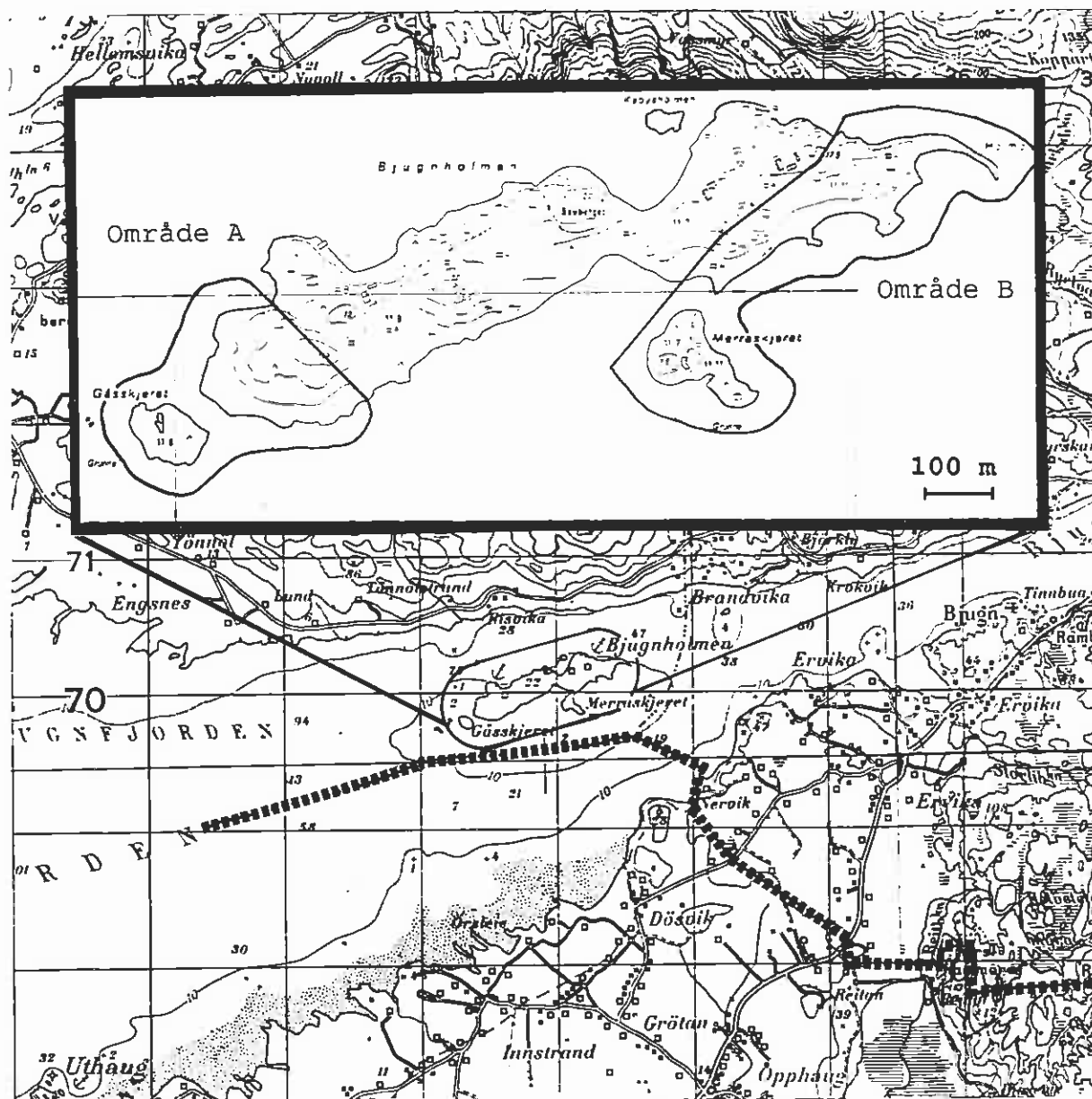
KONFLIKTER:

Husdyr beiter i området, uten at dette utgjør noen vesentlig trussel mot hekkefuglfaunaen.

KILDER:

LORENTSEN 1986

BANGJORD 1991

Figur 14. Bjugholmen i Bjugn. Område A og B er foreslått vernet som naturreservat med ferdselsforbud i hekketiden.

LOKALITETSNAVN: Melstein/Anstein

LOKALITETSNUMMER: 14.

KOMMUNE: Bjugn

KARTREFERANSE (UTM): 1522-4, NR 285 935.

AREAL: Totalt omkring 6,5 km², hvorav mindre enn 1 km² land.

BERØRTE GNR./BNR.: 3/8 og 12, 3/10 og 3/11.

BERØRTE GRUNNEIERE: Daniel Oksvoll, (gård under deling) og Harald Innstrand.

KORT OMRÅDEBESKRIVELSE:

Øygruppen ligger i Frohavet over 10 km nordvest for Lysøysund. Lyngvegetasjon på de høyeste øyene, ellers finnes mer sporadisk og glissen gras- og urtevegetasjon på de andre øyene. Området inneholder over 40 øyer/holmer.

KORT ORNITOLOGISK BESKRIVELSE:

Art:	Antall hekkende par	1983	1991
Grågås		+	+
Ærfugl*		300	200+
Tjeld		15	10+
Steinvender		5	2+
Tyvjo		3	2+
Gråmåke		3	16+
Sildemåke		25	20
Svartbak		7	65
Fiskemåke		20	15
Terne (rødnebbterne)		500	170
Teiste**		20	30+
Totalt antall hekkende par:		898+	530+

* - Ærfugl: Omkring 200 par gikk til hekking i 1988.

** - Teiste: Høyst sannsynlig hekker ca. 80 par teiste (jf. Lorentsen & Larsen 1988).

Storskarvkolonien på Oddskjæret ble registrert første gang i 1974. Etableringsår er uvisst (N.Røv, NINA pers. medd.).

År:	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992
Antall hekkende par:	320	391	409	452	436	462	402

Det er etablert en ny storskarvkoloni på skjær mellom Flatholmen og Anstein. Kolonien ble første gang registrert i 1990, da med 32 bebodde reir (A.Lindgaard pers. medd.). Det var min. 80 par i 1991 og 94 par i 1992 (N.Røv, NINA pers. medd.). Kolonien ble etablert i 1989 eller 1990.

Telling av teiste og ærfugl mai 1988 (Lorentsen og Larsen 1988).

Lokalitet:	Ærfugl		Teiste
	hann	hunn	
Melstein	70	67	67
Nubbskjæra	43	39	2
Flatholman	56	48	39
Andstein	36	46	35
Sum	205	200	143
Tilnærmet antall hekkende par	200		80

Sildemåke:

Antall par varierer fra år til år, men tendensen har vært en sterk tilbakegang de siste 30 år. Arild Lindgaard registrerte mellom 50 og 60 par i 1985 og ca. 30 par i 1990.

Terner:

Hovedsaklig rødnebbterne hekker i området. Bestanden varierer sterkt. I følge Arild Lindgaard, ble omkring 1000 par terner registrert hekkende i 1985, mens det i 1990 bare var 20-30 par.

SÆRLIGE MERKNADER VEDRØRENDE VERNEVERDIENE:

Hekking av sildemåke og storskarv bidrar vesentlig til verneinteressene. Melstein er fylkets eneste storskarvkoloni utenom koloniene i Frøya kommune.

ANDRE VERNEINTERESSER:

Ikke undersøkt.

FORMÅLET MED VERN:

Å ta vare på et av Trøndelags rikeste hekkeområder for sjøfugl. Området er fri for mink.

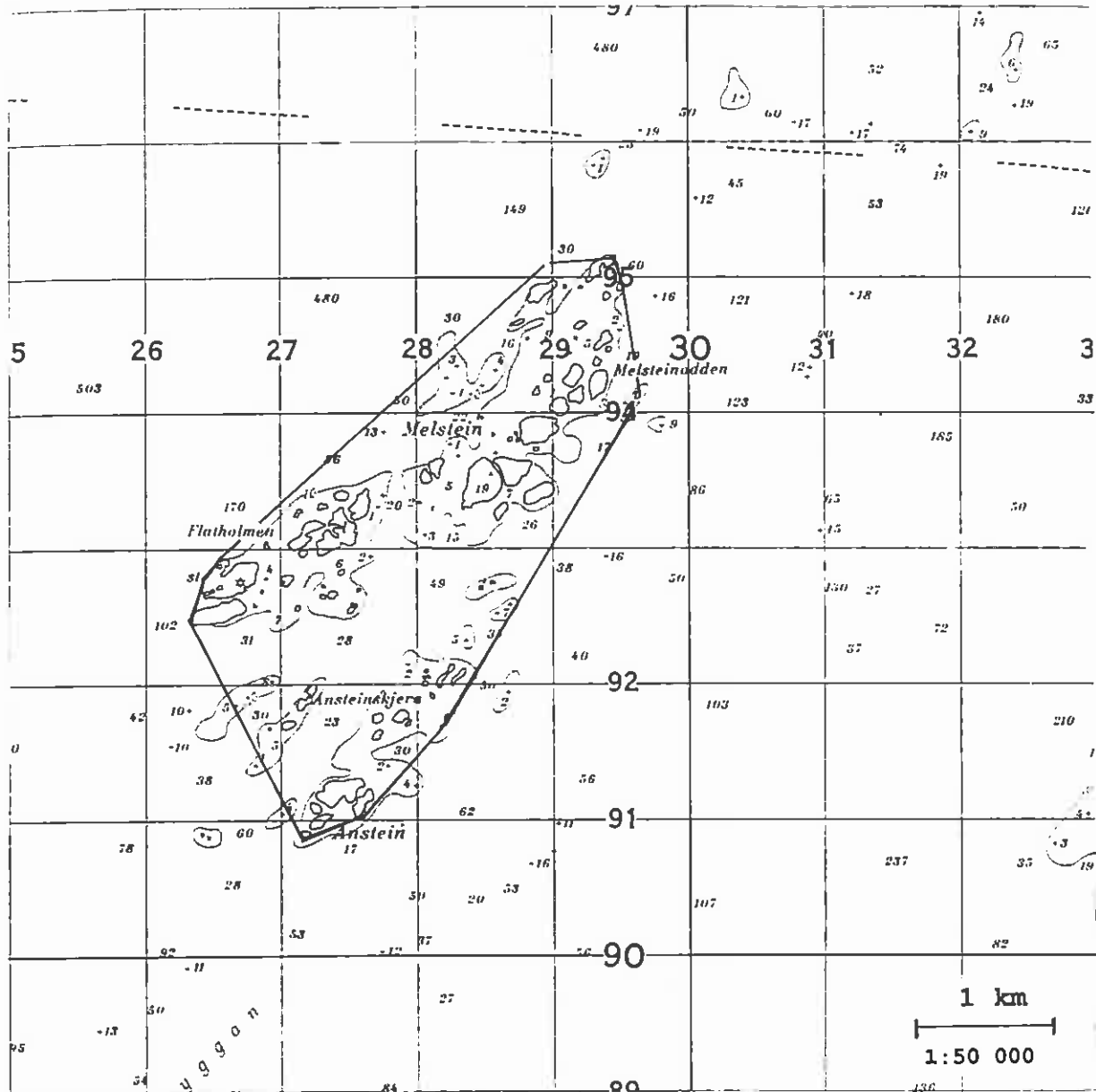
INNGREP:

Tre hytter/rorbuer er oppført på "Husøya". Lykt på Flatholmen.

KONFLIKTER:

Noen få sauer beiter i området, uten at dette utgjør noen trussel mot hekkefuglfaunaen. Området benyttes av fiskere for greiing av garn og hvile under fisket.

KILDER:
 LORENTSEN 1986
 RØV 1991
 BANGJORD 1991

Figur 15. Melstein/Anstein i Bjugn.

LOKALITETSNAVN: Måøyen

LOKALITETSNUMMER: 15.

KOMMUNE: Roan

KARTREFERANSE (UTM): 1523-2, NS 510 135.

AREAL: Totalt omkring 4,3 km², hvorav 1,5 km² er land.

BERØRTE GNR./BNR.: 76/1.

BERØRTE GRUNNEIERE: Einar Maaø.

KORT OMRADEBESKRIVELSE:

Øykompleks med mange vegetasjonsrike øyer, holmer og gruntvannsområder helt sør i Roan kommune.

KORT ORNITOLOGISK BESKRIVELSE:

Art:	Antall individer:	1974	1982	1983	1991	Antatt ant. par '91
		25.6	16.6	22.6	12.6	
Smålom	2				1	1
Grågås			79	11	100+	20+
Ærfugl*	146	35	18	20+		10+
Siland	5	2	2	6		2+
Tjeld	81	38	50	40+		16+
Enkeltbekasin	12	6	2	2		2+
Rødstilk	13	4	6	2		2+
Storspove	4	6	6	4		2+
Steinvender	17	2	2	4		4+
Tyvjo	24		3	8		4+
Gråmåke	230	212	174	25		12+
Sildemåke	18	12	2	40		20
Svartbak	101	55	84	150		75+
Fiskemåke	400	20	55	44		22+
Terne**	1540	21	22	100+		50+
Teiste	20	3	12	8		20+
Tot. ant. ind.:	2613	495	449	564+	Par: 262+	

* - Ærfugl: I følge lokalbefolkningen hekket årlig omkring 700 par fram til midten av dette århundre. Et år hekket 900 par.

** - Terne: Hovedsaklig rødnebbterne.

Andre hekkefugler:

Stokkand, krikand?, sandlo, heilo og vipe.

SÆRLIGE MERKNADER VEDRØRENDE VERNEVERDIENE:

Stort artsmangfold, samt koloni av sildemåke bidrar sterkt til verneinteressene.

ANDRE VERNEINTERESSER:

Ikke undersøkt.

LOKALITETSNAVN: Store Drevflesa

LOKALITETSNUMMER: 16.

KOMMUNE: Roan

KARTREFERANSE (UTM): 1523-2, NS 537 217.

AREAL: Ca. 100 daa

BERØRTE GNR./BNR.: 63/1 og 63/2.

BERØRTE GRUNNEIERE: Erling Eian og Benny Eian.

KORT OMRÅDEBESKRIVELSE:

Hovedsaklig snau holme, men med rik gras- og urtevegetasjon på toppen. Ligger rett nordvest av Værøya.

KORT ORNITOLOGISK BESKRIVELSE:

Art:	Antall hekkende par	1974	1991
Toppskarv		1	
Grågås			2
Ærfugl		10+	+
Tjeld		1	2
Rødtilk		1	
Teist		6+	+
Tyvjo		1+	
Rødnebbterne		5+	
Fiskemåke		30	20
Sildemåke		40+	
Gråmåke		5+	10+
Svartbak		5+	70+
Totalt antall hekkende par:		105+	104+

I følge lokalbefolkningen, hekket mellom 30 og 40 par krykkjer på øya i 1973. Året etter hekket ingen (J.Suul pers. medd.).

SÆRLIGE MERKNADER VEDRØRENDE VERNEVERDIENE:

Stor svartbakkoloni.

ANDRE VERNEINTERESSER:

Ikke undersøkt.

FORMÅLET MED VERN:

Å ta vare på en av fylkets største svartbak-kolonier.

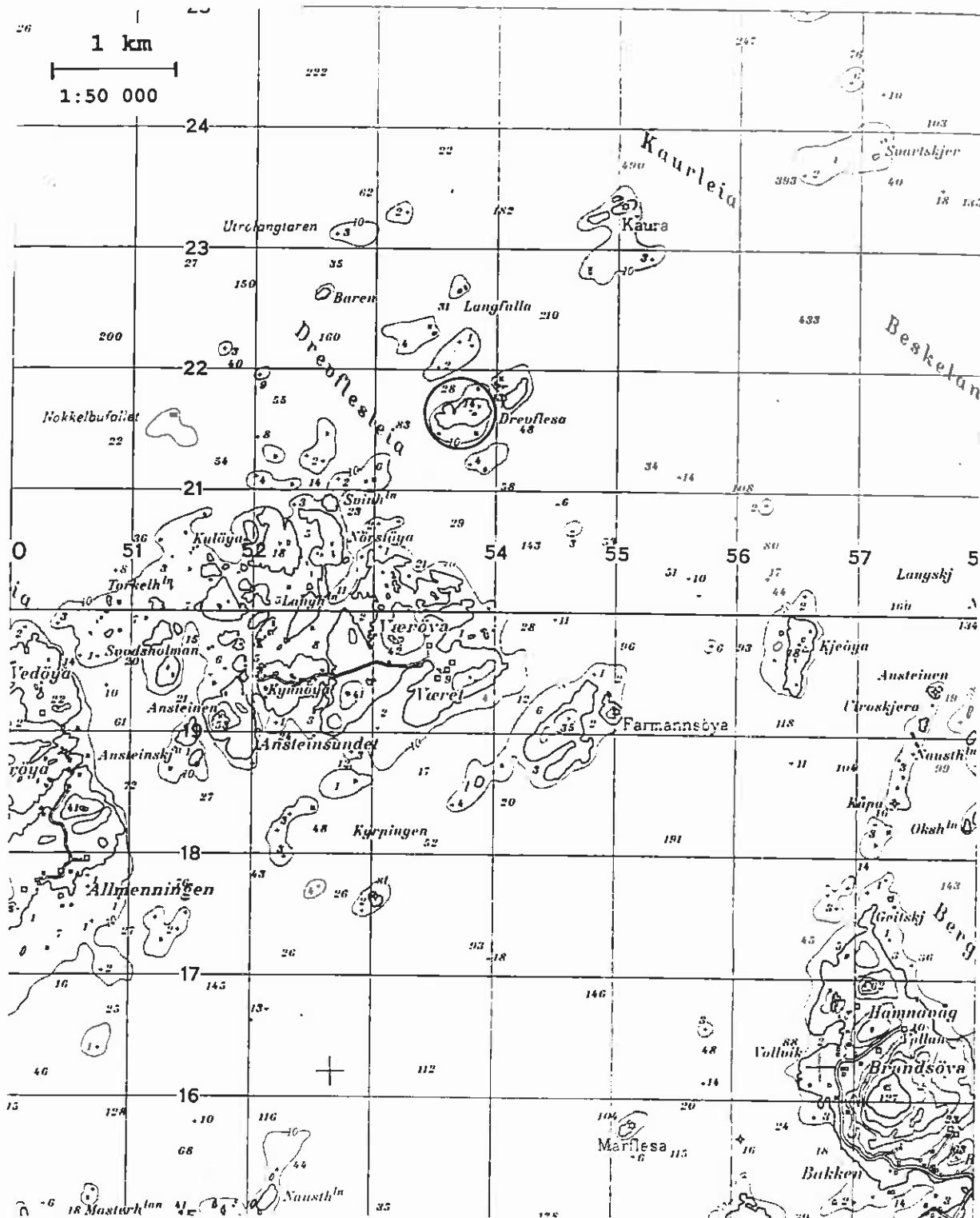
INNGREP:

Ingen.

KONFLIKTER:

Ingen.

KILDER:
BANGJORD 1991

Figur 17. Store Drevflesa i Roan.

LOKALITETSNAVN: Buholman

LOKALITETSNUMMER: 17.

KOMMUNE: Osen

KARTREFERANSE (UTM): 1623-4, NS 688 445.

AREAL: Ca. 400 daa, hvorav 225 daa land.

BERØRTE GNR./BNR.: 1/1, 2, 4, 5, 6, 7, 9, 66 og 67.
2/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 og 8.

BERØRTE GRUNNEIERE: Buholmen er felleseie mellom gårdnummer 1/Sæter og 2/Angen med tilsammen 13 grunneiere. Persholmen, Oksholmen og Sandholmen eies av gårdnummer 1/Sæter med tilsammen 6 berørte grunneiere.

KORT OMRÅDEBESKRIVELSE:

Øykompleks vest av Buholmråsa ved Sætervika. Buholman består av følgende holmer: Buholmen, Persholmen, Oksholmen og Sandholmen. Buholmen er gras/urterik. De resterende øyene er preget av noe mer karrig vegetasjon (lyng).

KORT ORNITOLOGISK BESKRIVELSE:

Art:	Antall hekkende par Buholmen	1991
Grågås		+
Ærfugl		+
Tjeld		2
Tyvjo		1
Teiste		+
Sildemåke		6
Gråmåke		15
Svarbak		8
Totalt antall hekkende par:		32+

Tallene i tabellen gjelder kun for Buholmen. I følge lokalbefolkningen hekket ærfugl i "rikelig" antall på Persholmen i 1991.

SÆRLIGE MERKNADER VEDRØRENDE VERNEVERDIENE:

En av fylkets få sildemåkekolonier.

ANDRE VERNEINTERESSER:

Ikke undersøkt.

FORMÅLET MED VERN:

Å ta vare på et viktig hekkeområde for sjøfugl, med spesielt vekt på sildemåke.

INNGREP:

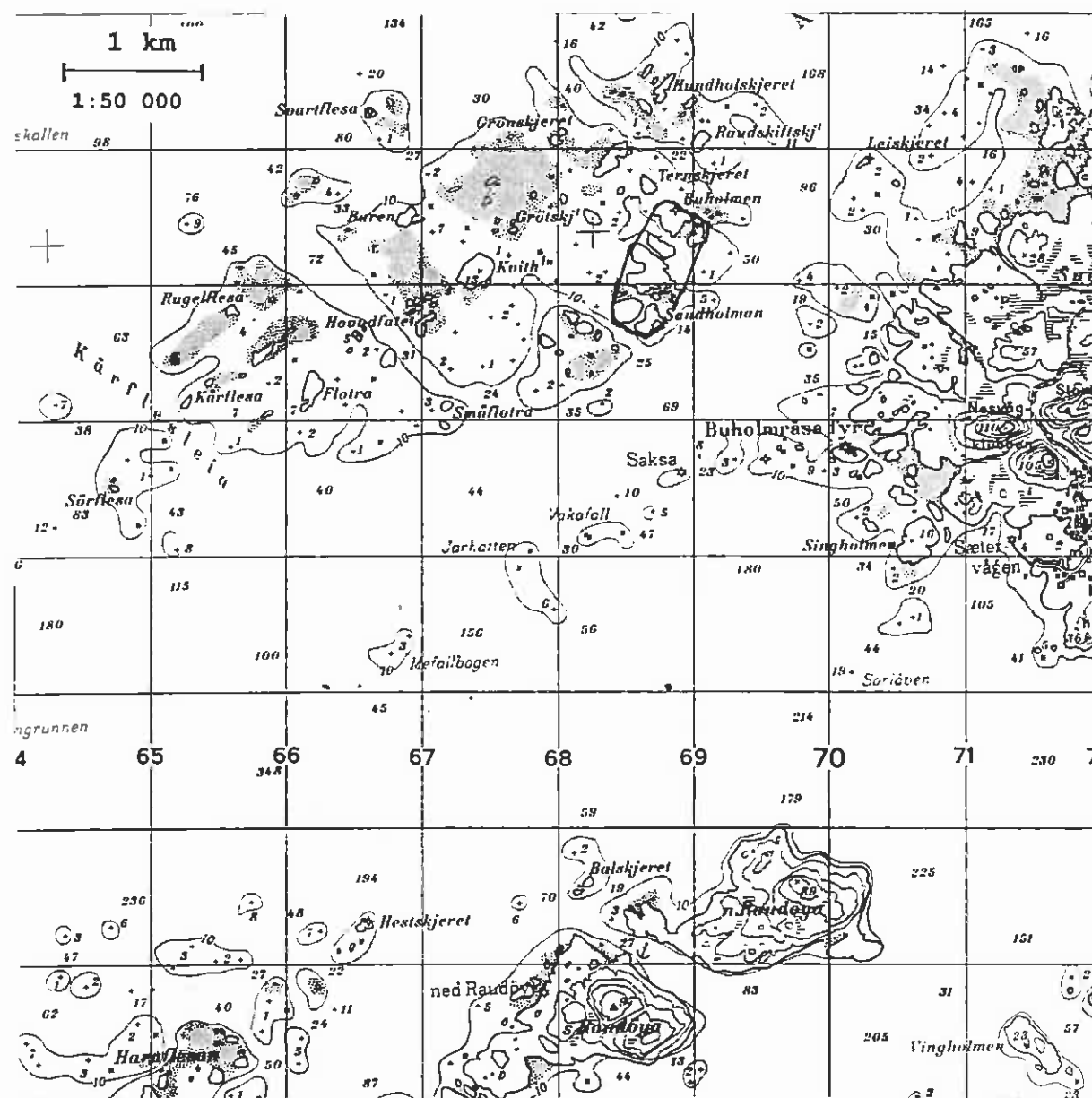
En båe står på toppen av Buholmen. To kraner står på Persholmen og en på Oksholmen. Disse benyttes for opptak av stein til nøter.

KONFLIKTER:

Ingen.

KILDER:

BANGJORD 1991.

Figur 18. Buholman i Osen.

LOKALITETSNAVN: Sveøya

LOKALITETSNUMMER: 18.

KOMMUNE: Osen

KARTREFERANSE (UTM): 1623-4, NS 745 412.

AREAL: 160 daa

BERØRTE GNR./BNR.: 2/1, 2, 3, 4, 5, 6 og 7.

BERØRTE GRUNNEIERE: Sverre Angen, Inge Sæther, Roald Hanssen og Ronald Mårvik.

KORT OMRÅDEBESKRIVELSE:

Øy ytterst i Svefjorden ved Sætervika. Vegetasjonen er lyngdominert, men med endel gras/urterike partier. Glisne bestander av småvokste løvtrær finnes på større arealer. Ett lite ferskvann ligger på øya.

KORT ORNITOLOGISK BESKRIVELSE:

Art:	Antall hekkende par	1983	1991
Smålom			1
Grågås			+
Ærfugl		10+	10+
Tjeld		5	4+
Storspove			1
Fiskemåke		25	2
Gråmåke		90	120
Sildemåke		16	4
Svartbak		4	20
Totalt antall hekkende par:		150	162+

SÆRLIGE MERKNADER VEDRØRENDE VERNEVERDIENE:

Et av fylkets største gråmåkekolonier, samt hekking av smålom og sildemåke.

ANDRE VERNEINTERESSER:

Ikke undersøkt.

FORMÅLET MED VERN:

Å ta vare på et av fylkets få hekkelokaliteter for sildemåke, samt den nest største gråmåkekoloni i Sør-Trøndelag.

INNGREP:

Noe streng som stammer fra torvtaking. Denne aktivitet opphørte på 1950-tallet.

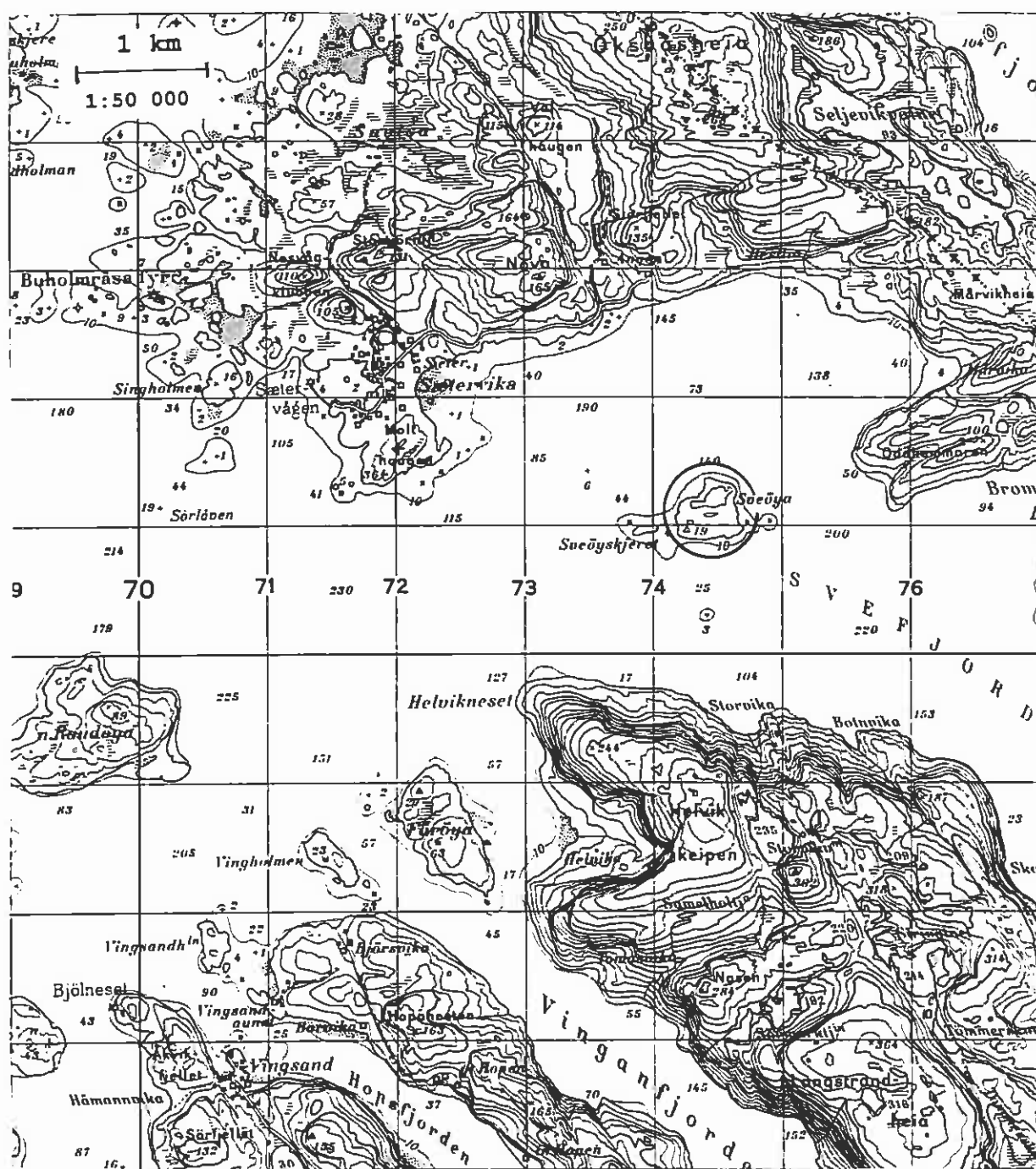
KONFLIKTER:

Trolig ingen. Tidligere beiteland og torvtak. Disse aktiviteter er opphørt i dag.

KILDER:

LORENTSEN 1986

BANGJORD 1991

Figur 19. Sveaøya i Osen.

LOKALITETSNAVN: Flatholman

LOKALITETSNUMMER: 19.

KOMMUNE: Malvik

KARTREFERANSE (UTM): 1621-1, NR 915 362.

AREAL: 13 daa

BERØRTE GNR./BNR.: 55/7

BERØRTE GRUNNEIERE: Meråker smelteverk

KORT OMRÅDEBESKRIVELSE:

To holmer utenfor Muruvik. Holmene er lave og uten høyere vegetasjon. Svaberg, strandeng, gras og urter i mosaikk preger holmene.

KORT ORNITOLOGISK BESKRIVELSE:

Holmene ble befart i mai 1992.

Art:	Antall hekkende par	1992
Ærfugl		15+
Rødnebbtrene		ca. 10
Makrellterne		ca. 5
Hettemåke		80
Fiskemåke		80
Sandlo		1
Tjeld		2
Totalt antall hekkende par:		ca. 200

SÆRLIGE MERKNADER VEDRØRENDE VERNEVERDIENE:

Stor hekkekonsentrasjon av hettemåke, fiskemåke og ærfugl. Teiste hekket her tidligere.

ANDRE VERNEINTERESSER:

Sjeldne planter og verneverdig havstrand.

FORMÅLET MED VERN:

Å ta vare på et av fylkets svært få sjøfuglkolonier i indre fjordstrøk.

INNGREP:

Usikkert.

KONFLIKTER:
Badeplass.

KILDER:
BANGJORD 1992.

Figur 21. Flatholman i Malvik.

LOKALITETSNAVN: Grøtøya

LOKALITETSNUMMER: 20.

KOMMUNE: Trondheim

KARTREFERANSE (UTM): 1621-4, NR 783 282.

AREAL: 0,15 daa

BERØRTE GNR./BNR.: 135/1

BERØRTE GRUNNEIERE: Gunnar Gunnersen

KORT OMRÅDEBESKRIVELSE:

Liten holme i Jonsvatnets vestre del. Stort sett graskledd med en liten klynge småvokste lauvtrær.

KORT ORNITOLOGISK BESKRIVELSE:

Art:	Antall hekkende par	1991	1992
Kanadagås		1	
Hettemåke		75	80
Fiskemåke		3	2
Makrellterne		8+	5+
Tjeld		1	1
Totalt antall hekkende par:		ca. 90	ca. 90

Siland og strandsnipe hekket ved lokaliteten på 1980- tallet.

SÆRLIGE MERKNADER VEDRØRENDE VERNEVERDIENE:

Et av fylkets få hettemåke- og makrellternekolonier.

ANDRE VERNEINTERESSER:

Ikke undersøkt.

FORMÅLET MED VERN:

Å ta vare på en sjøfuglkoloni i innlandet.

INNGREP:

Ingen.

KONFLIKTER:

Trolig ingen.

KILDER:

BANGJORD 1991 OG 1992

Figur 21. Grøtøya i Trondheim.

SAKSBEHANDLING OG FORVALTNING

Før et vernetiltak kan gjennomføres blir det gjort et omfattende forarbeide. Prosedyren for saksbehandling i slike saker omfatter følgende:

1. Naturfaglig registrering og prioritering av verneverdige lokaliteter.
2. Fylkesmannen orienterer grunneiere, kommunale og fylkeskommunale myndigheter, statlige etater og andre som kan bli berørt av eventuelle vernetiltak, om de prioriterte områdene (brev, annonser, møter og befaringer).
3. Fylkesmannen utarbeider et utkast til verneplan, som trykkes og sendes til alle berørte parter til uttalelse (lokal høring).
4. Fylkesmannen vurderer de innkomne uttalelsene og utarbeider endelig verneforslag som oversendes Direktoratet for naturforvaltning.
5. Direktoratet for naturforvaltning sender verneforslaget på sentral høring til berørte departementer og sentrale instanser.
6. På bakgrunn av disse uttalelsene utarbeider direktoratet et forslag til verneplan som sendes Miljøverndepartementet til sluttbehandling og eventuelt vedtak av kongen i statsråd.

Det arbeid som hittil er utført ved framleggelsen av dette verneplanutkastet omfatter punktene 1-3.

Av dette vil det gå fram at de organer som kan bli berørt av en eventuell fredning vil få anledning til å uttale seg på 3 nivå i saksgangen:

- Foreløpig uttalelse under forberedende utredning, pkt.2.
- Under den lokale høringen, pkt.3.
- Under den sentrale høringen, pkt.5.

Det viser her til naturvernlovens §18, der det heter:

1. Når et arbeid med vern etter denne lov starter opp skal det tas kontakt med berørte fylkeskommuner og kommuner for å drøfte avgrensning av området, innhold i vernebestemmelser og spørsmål for øvrig av betydning for kommunens og fylkeskommunens planarbeid.

Vernemyndighetene skal kunngjøre en melding, som regel i minst to aviser som er alminnelig lest på stedet, der det gjøres rede for det påtenkte vernetiltak og de følger det antas å få. Såvidt mulig bør grunneiere underrettes ved brev og gis rimelig frist for å komme med merknader før forslag utformes.

På et tidlig tidspunkt skal det søkes samarbeid med offentlige myndigheter, organisasjoner m.v. som har særlig interesse i tiltaket.

2. Når verneforslaget er utarbeidet skal det kunngjøres i Norsk Lysningsblad og i minst to aviser som er alminnelig lest på stedet at forslag om vern er lagt ut til offentlig ettersyn. Kunngjøringen skal beskrive området forslaget omfatter og gi en rimelig frist for uttalelse som ikke må settes kortere enn 6 uker fra kunngjøringen. Såvidt mulig bør grunneiere og rettighetshavere underrettes ved brev.

I samband med kunngjøringen skal saken legges fram for fylkeskommunen og berørte statlige fagorganer til uttalelse.

3. Før vedtak om vern treffes, skal forslaget forelegges kommunestyret. Det kan settes en frist for kommunestyrets uttalelse.
4. Departementet kan på forhånd treffe vedtak om midlertidig vern eller fredning inntil saken er avgjort (delegert til Direktoratet for naturforvaltning).

Etter et eventuelt vedtak om fredning av områder som er foreslått i dette verneplanutkastet, vil områdets grenser bli merket i marka med standardiserte grensemerker og skilt. Det kan også bli satt opp informasjonstavler om verneforskriftene og kart med avgrensning av området. Det vil bli opprettet oppsynsordninger for alle verneområder.

Etter at verneplanen er vedtatt i statsråd kan det utarbeides forvaltningsplaner for de fredete områdene. En forvaltningsplan skal inneholde plan for eventuell skjøtsel i området, plan for allmenhetens og grunneiernes bruk av området, samt en plan for oppsynet. Forvaltningsplanen utarbeides av forvaltningsmyndigheten, og grunneierne vil få anledning til å uttale seg til planforslaget før det vedtas.

Forvaltningen av området kan innebære tilrettelegging for ferdsel slik at områder ikke forstyrres eller slites ned. Informasjon om plante- og dyreliv vil også være en form for forvaltningstiltak.

Forvaltningen av freda områder tillegges fylkesmannen i vedkommende fylke. Utgifter til forvaltningstiltak og oppsyn betales over Miljøverndepartementets budsjett.

ØKONOMISK ERSTATNING

I 1985 ble det gitt nye regler for erstatning ved opprettelse av naturreservater og naturminner. Etter disse regler har eiere og rettighetshavere i eiendom som blir fredet til naturreservat krav på erstatning for økonomisk tap som er en følge av vernevedtaket (naturvernlovens §20 første ledd).

Erstatningen skal fastsettes i samsvar med reglene i **ekspropriasjonserstatningsloven** (lov av 6. april 1984 nr. 17 om vederlag ved beregning av fast eiendom). Det er vernereglens utforming som er avgjørende for omfanget av det offentliges erstatningsplikt.

Det økonomiske tapet skal fastsettes på grunnlag av salgsverdi eller bruksverdi. Men for begge beregningsmåter gjelder at det **bare kan kreves erstatning for slike former for økonomisk utnyttelse som blir forbudt etter vernereglene**. For verneområder hvor grunneieren har i bibehold visse former for økonomisk utnyttelse - som f.eks. beite eller vedhogst til eget bruk - innebærer et slikt erstatningsprinsipp at grunneieren får mindre erstatning enn om området hadde vært solgt eller ekspropriert. Selv om vernereglene i et reservat tillater en viss økonomisk virksomhet, er vanligvis endringer av driftsformen som kan medføre uheldige endringer av naturtilstanden, forbudt. Det kan f.eks. være forbud mot skogplanting, torvuttak og div. byggprosjekter. Økonomiske tap som er en følge av slike forbud kan kreves erstattet dersom en slik mer intensiv drift må regnes som en »påregnelig utnytting som det er reelt grunnlag for etter forholdene på stedet« (ekspropriasjons-erstatningsloven §6).

Spørsmålet må vurderes konkret fra sak til sak. I denne forbindelse er det viktig å presisere at grunneieren fortsatt beholder eiendomsretten. Når det tas hensyn til påregnelige bruksendringer i samband med erstatningsutmålingen, bestemmer reglene i **naturvernlovens** §20 tredje ledd at den verdi som henger sammen med offentlige tilskudd til bruksomleggingen, ikke skal erstattes.

Grunneiere eller rettighetshavere i reservater må sette fram skriftlige krav om erstatning til vedkommende fylkesmann innen ett år etter at fredningsvedtaket er kunngjort. Dette er et vilkår for rett til erstatning etter de nye reglene.

Direktoratet for naturforvaltning forsøker å løse flest mulig erstatningssaker i **minnelighet**. Denne framgangsmåten kan føre til raskere erstatningsoppgjør enn rettslig skjønn. Et flertall av vernesakene har blitt løst på denne måten.

Dersom naturvernmyndighetene og de berørte parter ikke blir enige om et oppgjør i minnelighet, må det **offentlige selv** begjære skjønn for vedkommende domstol. Skjønnsretten vil deretter fastsette erstatningene. Ved rettslig skjønn vil grunneiere og rettighetshavere få dekket sine utgifter til advokat etter reglene i skjønnsloven. Også ved minnelige forhandlinger er Direktortatet for naturforvaltning innstilt på å dekke slike omkostninger, men det må avtales i hvert enkelt tilfelle.

Ved underretning om et eventuelt fredningsvedtak vil det bli gitt nærmere orientering om erstatningsreglene og om framgangsmåten ved fastsettelse av erstatningsbeløpet.

FORSLAG TIL VERNEBESTEMMELSER

Det framgår foran at 20 av i alt 33 vurderte sjøfuglkolonier i Sør-Trøndelag har en slik kvalitetsmessig betydning i internasjonal, nasjonal og/eller regional sammenheng, at det er ønskelig med vernetiltak etter lov om naturvern. I tillegg til de 20 foreslåtte vernede områdene foreligger større eksisterende vernområder som ivaretar sjøfuglinteresser i Sør-Trøndelag. Dette gjelder først og fremst Froan naturreservat, landskapsvernområde og fuglefredningsområde, samt Været landskapsvernområde.

Vern av spesielle naturområder og naturforekomster skjer i Norge i medhold av lov om naturvern av 19.06.1970. Det er der gitt hjemmel for opprettelse av flere ulike vernekategorier:

- **Nasjonalparker** Store områder av tilnærmet urørt natur som i vesentlig ligger på statens grunn.
- **Landskapsvernområder** Egenartede natur- eller kulturlandskaper, der tradisjonell virksomhet (jordbruk/-skogbruk) fortsatt skal kunne tillates.
- **Naturreservater** Naturområder av særlig verdi (ofte mindre omfang) som gis forholdsvis strenge vernebestemmelser.
- **Naturminne** Geologiske, botaniske eller zoologiske forekomster som fredes p.g.a. høy vitenskapelig eller historisk interesse.
- **Fuglefredningsområde** Naturområder av særlig verdi for fuglelivet som gir noe mildere vernebestemmelser.
- **Plante- /dyrelivsfredning** Arter eller samfunn av planter og dyr som er sjeldne eller truete.

Aktuell verneform for de 20 prioriterte sjøfuglkoloniene er **naturreservat**.

Som nevnt innebærer opprettelsen av et naturreservat relativt strenge vernebestemmelser. Disse bestemmelsene skal ha formål å verne de naturverdiene som er skissert i formålet med fredningen. Ved utformingen av vernebestemmelsene må naturlig nok de spesielle forhold og interesser som knytter seg til det enkelte område vurderes. I forslag til vernebestemmelsene er det derfor tatt med et eget punkt der eventuelle særbestemmelser for det enkelte område kan tas inn. Dette kan for eksempel gjelde adgang til området for grunneier i forbindelse med oppsyn av husdyrbeite i området, der dette ikke vil være i konflikt med verneverdiene. Generelt sett vil samtlige områder som er foreslått vernet få ferdselsrestriksjoner, slik at ferdsel i området i hekketiden blir minimal.

Verneområdet vil bli oppmerket og det vil bli sørget for oppsyn der det er nødvendig. Det vil videre bli sørget for oppslag om gjeldene vernebestemmelser, og i enkelte tilfeller informasjon om natur, dyre- og planteliv i reservatet.

Forvaltningen av vernebestemmelsene tillegges fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Utgifter ved skjøtselstiltak dekkes over Miljøverndepartementets budsjett.

Spørsmål som gjelder utkastet til verneplan og det videre arbeid med disse saker, kan rettes til:

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Miljøvernavdelingen

Statens Hus

7005 TRONDHEIM

Tlf.: 07/94 90 11.

UTKAST TIL FREDNINGSBESTEMMELSER FOR DE FORESLÅTTE SJØFUGLRESERVATENE

I

I medhold av lov om naturvern av 19.juni 1970 nr. 63 §8, jf §10, og §§ 21, 22 og 23, er..... og omliggende sjøareal, ikommune, Sør-Trøndelag fylke fredet som naturreservat ved kgl. res. av under navnet naturreservat.

II

Det fredete området berører følgende gnr/brn:..... Reservatet dekker et areal på da , hvorav da landareal.

Grensene for reservatet er avmerket på vedlagte kart i målestokk 1:5000, datert Miljøverndepartementet Kart og fredningsbestemmelser oppbevares i kommune, hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

De nøyaktige grensene for reservatet skal avmerkes i marka der de går over land, knekkpunktene bør koordinatfestes.

III

Formålet med fredningen er å gi sjøfuglene gode og trygge livsvilkår, og ta vare på en viktig hekkelokalitet for sjøfugl med naturlig tilhørende vegetasjon og dyreliv.

IV

For reservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. Dyre- og fuglelivet, herunder reirplasser og hiområder, er fredet mot skade og ødeleggelse med de unntak som følger av pkt. V-VII.

Jakt, fangst og bruk av skytevåpen er forbudt. Hunder skal holdes i bånd. Utsetting av vilt er forbudt.

2. Vegetasjonen er fredet og må ikke skades eller ødelegges på noen måte ut over det som skyldes lovlig beite og ferdsel. Nye plantearter må ikke innføres.

3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre de naturgitte forhold, som f.eks. oppføring av bygninger, brygger, anlegg og faste innretninger, framføring av luftledninger og jordkabler, uttak av masse og tang og tare, drenering, henlegging av avfall og masse over eller under havoverflaten, utføring av

kloakk eller konsentrert forurensning og bruk av kjemiske bekjempelsesmidler.

Opplistingen er ikke fullstendig.

4. I tiden fra og med 15. april til og med 31. juli (15. mars t.o.m. 31. juli for storskarvlokalitetene nr. 6-9) er all ferdsel på alt landareal, øyer og skjær, og i en sone på 50 m fra land forbudt (200 m for storskarvlokaliteter nr. 6-9). Forbudet gjelder også båtcamping, sportsdykking i 50 m sonen, camping, telting og oppsetting av kamuflasje-innretninger for fotografering.
5. Lavtflyging under 300 m er forbudt.

V

Bestemmelsene i pkt. IV er ikke til hinder for:

(Her kommer momenter som er spesifikke for hver enkelt lokalitet)

1. Gjennomføring av militær, operativ virksomhet og tiltak i ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings-, oppsyns-, skjøtsels- og forvaltningsøyemed.
2. Drift og vedlikehold av Kystverket og Televerkets anlegg, eksisterende kraftlinjer og ferdsel i forbindelse med dette.
3. Ferdsel i oppmerket skipslei og nødvendig ferdsel med båt i forbindelse med fiske for fiskere med fiskeregistrerte båter, og grunneiere/rettighetshavere i forbindelse med utøving av gjeldende fiskerettigheter i tiden med ferdselsforbud.
4. Tradisjonelt husdyrbeite og nødvendig ferdsel i forbindelse med tilsyn av beitedyr, og vedlikehold av eksisterende gjerder.
5. Bruk og vedlikehold av eksisterende hytter/bygninger.
6. Sanking av bær og matsopp utenom tiden med ferdselsforbud.

VI

Forvaltningmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

1. Felling av vilt som forårsaker vesentlig skade.
2. Rydding av vegetasjon når dette ikke er i strid med verneformålet eller er i samsvar med godkjent forvaltningsplan.
3. Oppføring av nye gjerder i forbindelse med husdyrbeite.

VII

Forvaltningsmyndigheten eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan gjennomføre skjøtselstiltak for å fremme fredningsformålet. Det kan utarbeides en forvaltningsplan, som kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtselstiltakene.

VIII

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene når formålet med fredningen krever det, samt for vitenskapelige undersøkelser, arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning og i spesielle tilfeller, dersom det ikke strider mot formålet med fredningen.

IX

Forvaltningen av verneforskriften tillegges Fylkesmannen i Sør-Trøndelag.

X

Forskriften trer i kraft straks.

LITTERATUR

- Barth, E.K. 1954. Faunaen på Tarva i Sør-Trøndelag.
K. Norske Vidensk. Selsk. Årb. 1953:87-108.
- Bangjord, G. 1991. Notater fra sjøfuglundersøkelser i Sør-Trøndelag. Upublisert.
- Bangjord, G. 1992. Notater fra sjøfuglundersøkelser i Malvik og Trondheim kommuner, Sør-Trøndelag. Upublisert.
- Folkestad, A.O & Suul, J. 1978. Våtmarker av ornitologisk verdi. Stensil 13 s.
- Follestad, A. 1985. Sjøfuglundersøkelser på kysten av Sør-Trøndelag i 1985. *Stens. rapp., DVF Trondheim*, 59 s.
- Larsen, B.H. 1990. Næringsøkologi hos teiste på Halten i Frøya kommune. *Viltfondsrapport hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag*. 19 s.
- Lorentsen, S.H. 1986. Sjøfuglressursene i Sør-Trøndelag fylke. *Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Rapp. 10-1986*. 153 s.
- Lorentsen, S.H. og Larsen, B.H. 1988. Opptelling av hekkende ærfugl og teiste på Tarva, Været, Tristein og Melstein i Bjugn kommune og Froan i Frøya kommune, Sør-Trøndelag mai 1988. *Feltrapport DN, Viltforskningen*. 16 s.
- Røv, N. 1990. Bestandsforhold hos toppskarv i Norge. *NINA Forskningsrapport 7:1-28*.
- Røv, N. 1992. Hekkebestand av storskarv i Sør-Trøndelag. Upublisert notat.
- Sandvik, J. 1983. Ornitologiske undersøkelser på Tarva, Sør-Trøndelag. *Norsk Ornitologisk Forening, rapport* 46 sider.
- Suul, J. 1992. Ærfuglen i nordnorsk kystkultur og historie. *Ottar, Tromsø museum* 198:14-21